

MAGYAR FILM

FILMKAMARAI ÉS MOZIEGYESÜLETI SZAKLAP

BUDAPEST, 1939 JULIUS 15.

EGYES SZÁM ÁRA: 60 FILLÉR.

I. ÉVFOLYAM, 22. SZÁM

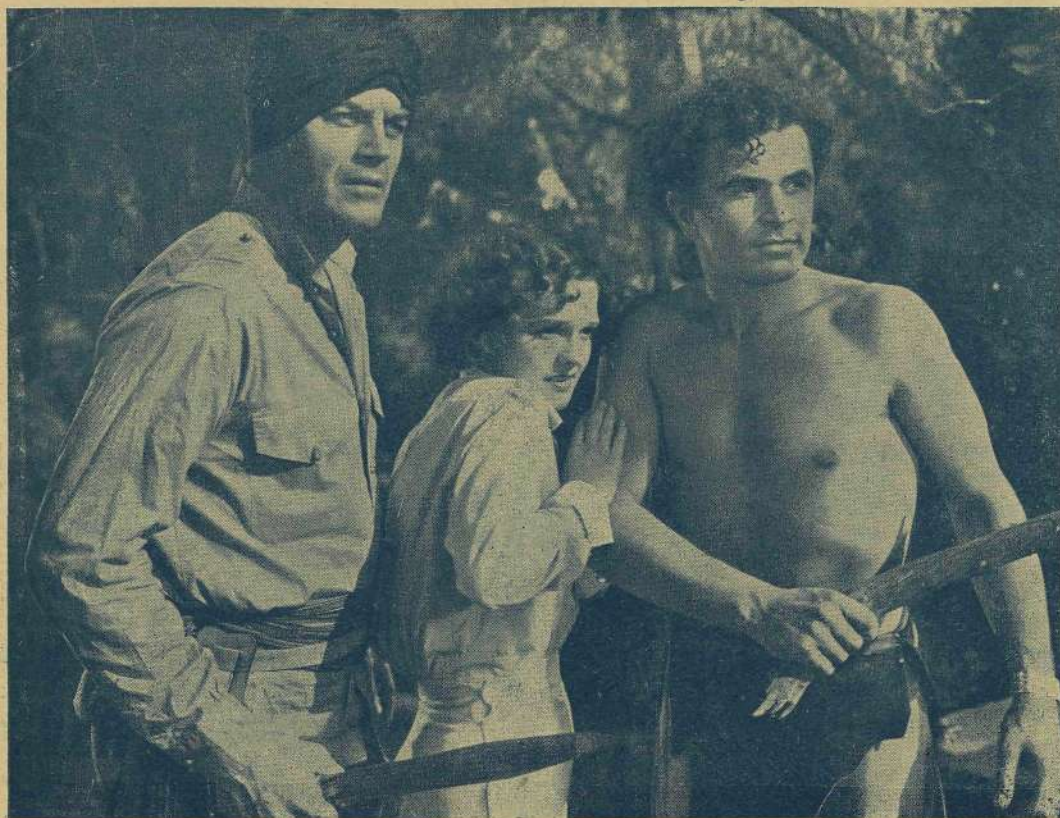
UNIVERSAL-FILM Részv.-Társ.

új produkciójának első filmje:

A DZSUNGEL HŐSE

Megjelent a **CYTY** és **KAMARA** színházakban

A főszerepekben: **NOAH BEERY jr.** és **DOROTHY SHORT**

Az 1939/40-es éved programja szerint az első félévben a következő filmeket hozzuk forgalomba:

ÉRETTSEGI UTÁN	<i>Deanna Durbin</i>	„GONDVISELŐ” KFT.	<i>Constance Bennett</i>
MODERN HAMUPIPÓKE	<i>Irene Dunn</i>	ISTENITÉLET A TENGEREN	<i>Charles Bickford</i>
FÖLDI MENNYORSZÁG	<i>Bing Crosby</i>	A NAP SOSEM NYUGSZIK LE	<i>Douglas Fairbanks jr.</i>
TIM TYLER KALANDJAI	<i>Frankie Thomas</i>	MIKÁDÓ	<i>Kenny Baker</i>

UNIVERSAL-FILM RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, VIII., Népszínház-utca 21. Telefon: 133-447, 133-448

Filmhírszolgálat

városi, községi, családi, gyári, reklám,
sport stb.

Filmfelvételek

mind helyben, mind pedig vidéken

Hangosfelvételek

TOBIS KLANG és PULVÁRI rendszerű
felvevőgéppel

Filmműterem és Laboratórium

elvállal mindennemű filmlaboratóriumi,
filmfeliratozási munkát és filmek utó-
szinkronizálását

Reklámhirdetések

film-, diaposzitiv-, plakát-, vitrinreklám-
hirdetések a budapesti bemutató film-
színházak részére kizárólag és vidékre

A Magyar Világhíradó

című hangos filmriport kiadója:

MAGYAR FILMIRODA RT

Igazgatóság és gyártelep:

BUDAPEST, IX.,

Könyves Kálmán-körút 15

Telefon: 146 — 346

Hiradóraktár:

BUDAPEST, VIII.,

Szentkirály-utca 25

Telefon: 145 — 510

FILMKAMARAI ÉS MOZIEGYESÜLETI SZAKLAP

ELSŐ ÉVFOLYAM 22. SZÁM.
BUDAPEST, 1939 JÚLIUS 15.

Megjelenik minden szombaton

Főszerkesztő:

ÁGOTAI GÉZA dr.

Felelős szerkesztő:

VÁCZI DEZSŐ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VI. Andrásy út 69.

Telefon: 113—305

Postatakarékpénztári

csckkszámra száma: 15.410

Kiadótulajdonos:

a Színművészeti és Filmművészeti

Kamara

Felelős kiadó:

Lieber László dr.

Kiadóhivatali főnök:

Gyimesy Kásás Ernő

Előfizetési ár:

egy évre 30 pengő

fél évre 16 pengő

TARTALOM:

Dolgozni akarunk	1
Magyar elnevezést a mozgókép- színházaknak: Vass István dr.	2
Híradók	2
A Kamara közgyűlése: Kiss Ferenc megnyitója	3
Cselle Lajos főtitkár jelentése	3
Kiss Ferenc filmközgyűlési meg- nyitója	5
Hozzászólás a játékfilmgyártás vi- tájához: vitéz leveldi Kozma Miklós	8
Premier Plan: Cselle Lajos	10
Oktatófilm	13
Premiermozik műsora	13
Szakirodalom	13
Mozi:	
Reflexiók vitéz leveldi Kozma Miklós nyilatkozatához: M. P.	14
Üzleti eredmények	14
Új filmek:	
Gyermekorvos	15
Mr. Floow	15
A dzsungel hőse	15
Tempó 1939	15
Hírek	16
Külföld	III

Készült a Centrum Kiadóvállalat Rt.
nyomdájában.

Budapest, VIII. Gyulai Pál utca 14.
Telefon: 144—422, 144—423.

Felelős vezető: Kulesár József.

MAGYAR FILM

Dolgozni akarunk!

A Színművészeti és Filmművészeti Kamara első rendes közgyűlése véget ért. A közös gyűlésen letárgyalásra kerültek a színművészeti és filmművészeti főosztályok közös ügyei, míg a filmművészeti főosztály közgyűlésén az elmúlt félév küzdelmeit és a jelen sorsdöntő problémáit foglalta össze az elnöki beszámoló.

Rámutatott a Kamara elnöke a vérző sebekre, valamint felsorolta az orvosláshoz feltétlenül szükséges intézkedéseket és változtatásokat.

Hansúlyozta az elnöki beszámoló, hogy

a magyar nemzeti film szempontjából ma legfontosabb a gyártás megindítása, minden más kérdés csak ezután következhetik.

Minden filmművészeti és filmkereskedelmi megoldás csak akkor érdekes, ha van magyar film.

Kiemelte a Kamara elnöke beszámolójában, hogy

a filmgyártás megindulásának legnagyobb veszedelme az állami filmgyár kényszerű munkaszünete,

amelyen a jelenleg folyó munkák csak ideiglenesen segítenek. Nem a Kamara feladata, — jelentette ki az elnöki beszámoló —, hogy megállapítsa, ki a bűnös a múlt hibáiért, mint ahogy nem a Kamara kötelessége ezeket rendezni.

A Kamarának csak egy törekvése lehet és ezért mindent megtett eddig is és mindent elkövet a jövőben is — a munkalehetőség megteremtése.

Dolgozni akarunk!

— mondotta a Kamara elnöke — és minden erővel küzdeni fogunk a magyar filmgyártás megindításáért. Azután kerülhet sor a többi égető kérdés megoldására és a további fejlődéshez szükséges magasabb követelmények ki-elégítésére.

Ehhez a küzdelemhez azonban egységes, erős Kamarára van szükség. Lelkes munkakedvéről már eddig is tanúságot tett a Kamara.

A jövőben azonban még erősebb összefogásra lesz szükség. Ez csak úgy lehetséges, ha mindenki, aki részt kap a kamarai feladatokról folytatott harcban, önzetlen és önfeláldozó munkával csak a köz érdekeiért dolgozik. Kevesebb beszédet és változatlan lelkesedés mellett gyorsabb munkatempót kért a Kamara elnöke a Kamara minden munkatársától az elkövetkezendő küzdelmes időre.

Számtalan intézkedést sorolt fel az elnöki beszámoló, melyeket a jobb jövő kialakításáért meg kell valósítani, de egyúttal bizalmának is adott kifejezést, hogy az a lelkes munkakedv, amely a kamarai választmány a bizottságok és a tisztikar tagjait a Filmkamara első félévében jellemezte a jövőben még fokozottabb erővel támogatja a vezetőséget a filmgyártás megindításáért és az eredményes fejlődésért folytatott küzdelemben.

HIRADÓK

MAGYAR VILÁGHIRADÓ

803. sz.

M. F. I.

1. Washington emlékünnepe a Városligetben. (MFI, Zsabka—Nagy)
2. Hatalmas meleg gyógyvízsugár Mezőkövesden. (MFI, Kiss)
3. A VI. Mezőgazdasági Ipari Kongresszus megnyitása. (MFI, Zsabka—Fekete—Nagy)
4. Berlin—Bécs—Budapest evezős versenyek. (MFI, Zsabka—Kiss)
5. A honvédvezérkari főnök hazatérése Berlinből. (Ufa)
6. Olasz-magyar atlétikai versenyek Turinban. (Luce)
7. A Yashima-maru gőzös kiemelése a hullámsírból. (Domei)
8. Olasz-görög hercegi esküvő Firenzeben. (Luce)
9. Képek a körülzárt tienszini nemzetközi negyedről. (Domei)
10. Addis Abeba hercege Tiranában. (Luce)

PARAMOUNT VILÁGHIRADÓ

(Nyáron szünetel.)

FOX HANGOS HIRADÓ

XIII. évf. 29. sz.

1. Dr. Kjosseiwannoff, bulgár miniszterelnök hivatalos látogatása Berlinben.
2. Japán elzárja a tienszini idegennegyedeket.
3. Amerika óceáni flottája a sanfranciskói öbölben.
4. Nemzetközi katonai repülőszemle Brüsszelben.
5. A norvég trónörökös a williamsburgi (Virginia) William and Mary College tiszteletbeli doktorává avatja.
6. Cápavadászat Texas partjain.
7. Bikaviadal Pamplonában.
8. Nehéz körülmények közti műugrás.
9. A kanadai rendőrség lovassmutatványai a newyorki világkiállításon.
10. A középeurópai kupamérkőzések: Slavia Prag—Beogradski 2:1.
11. Mueller Hermann (Auto-Union) elnyeri Franciaország nagydíját.

Nehéz hónapok következnek. Csak egységes szakmai munkával és megértő kormánytámogatással segíthető át a magyar nemzeti film mai krízisének.

Csak komoly összefogás és határozott, gyors cselekvés valósíthatja meg az elnöki beszámolóban megszabott feladatokat, ha azt akarjuk, hogy komplikált injekciók helyett valóban végleges megoldásokkal állítsuk talpra a beteg magyar filmgyártást.

Csak ebben az esetben remélhetjük, hogy eredményes lesz a Filmkamara következő esztendeje és valóra válnak az elnöki beszámoló zárszavai:

kedvezőbb körülmények között kevesebb nehézségről és több sikerről essen szó a Kamara jövő évi közgyűlésén!

Magyar elnevezést a mozgóképszínházaknak

Irta: Dr. VASS ISTVÁN.

Igen, adjunk magyar neveket mozijainknak. Az „előkelő“, „idegen“, „nemzetközi“ multbeli elnevezés maradványok tűnjenek el a nemzeti nagytakarítás során, — a magyar élet jövőjéért. Áldozatok árán is. Nem egy bekövetkező kormányzati rendelkezésre, hanem a mélyen érzett magyar öntudat megnyilvánuló parancsára, mely elől nincs és nem is lehet kitérés.

Haladéktalanul üljenek össze az érdekeltek és tartsanak egymásközt keresztelőt a magyar történelem, az irodalom, a művészet, a tudomány magyar nagyságai névsorából. Ebben nem vagyunk szegények, sőt világhírben gazdagok is.

Adjunk magyar neveket, mert mennyiben hangzik szebben, mennyivel vonzóbb; miben értékmerőbb és értékállóbb; miben művészibbet ígérő és igazoló; mivel alkalmasabb a szórakozás, a magyar kultúrélet megnyilvánulásának megjelölésére és a mozi megkedveltetésére,

Minden ellenkező hireszteléssel szemben kijelentem, hogy a *hatvani Apolló mozgósínház* szep-tembertől kezdve saját kezelésben marad. Sőt: valótlan minden olyan állítás, mintha bárkivel is tárgyaltam volna társulásról.

Hatvan, 1939. július 11.

TOPERCZER RÓBERTNÉ
a *hatvani Apolló mozgósínház*
engedélyese.

ha elsősorban az ország fővárosában:

Hollywood, Broadway, City, Atrium, Lloyd, Admiral Forum, Royal Apollo, Radius, Palace, Capitol, Scala, Olympia, Rialto, Rex, Omnia, Tivoli, Bodograf, Odeon, Phönix, Simplon, Elite, Roxy, Vesta és így tovább,

neveket viselő mozgóképszínházak fénybetűi hívogatják a közönséget és nem:

Madách Imre, Széchenyi István, Erkel Ferenc, Katona József, Zrinyi Miklós, Kölcsey Ferenc, Vörösmarthy Mihály, Rákóczi Ferenc, Munkácsi Mihály, Kisfaludy Sándor, Czuczor Gergely, Hunyady Mátyás, Petőfi Sándor, Jászai Mari, Mikszáth Kálmán, Deák Ferenc, Jókai Mór, Kossuth Lajos, Virág Benedek és így tovább...

elnevezésű mozikba járnának a magyar milliók.

És még valamit. Ne tiltakozunk az „utánzások“ ellen, ha az nemcsak reánk szabható, de nekünk is nemzeti kötelesség. Mussolini ezt a keresztelést már végrehajtatta. Ezért nálunk sem fog csökkenni az „idegenforgalom“ s az itt töltött idő alatti szórakozásuk emléke sem lesz ezért az át keresztelésért színtelen. A magyar társadalom pedig... ne jósolgassunk, hogy miként fogadja.

A Kamara közgyűlése

A Színművészeti és Filmművészeti Kamara mindkét főosztályának képviseleti közgyűlése — alapszabályszerűen történt előzetes hirdetés után — július 10-én, hétfőn délután 3 órai kezdettel zajlott le a Nemzeti Színház Kamaraszínházának helyiségében. A meghívott képviseleti közgyűlési kiküldöttek mondhatni teljes számban jelentek meg, úgy, hogy a színház nézőterének földszintje megtelt.

A Kamara vezetősége Kiss Ferenc elnökkel az élén, 3 óra után néhány perccel vonult be és foglalta el helyét a színpadon felállított elnökségi asztal mellett. Középen Kiss Ferenc elnök foglalt helyet, tőle jobbra Vértess Lajos színészelelnök és Tőrey Zoltán dr. filmalelnök, balra az elnöktől Mihályfi Béla filmszínészelelnök és vitéz Bánky Róbert vidéki színészelelnök. Az elnöki asztal kö-

rül helyezkedett el Cselle Lajos főtitkár, vitéz Gallay Béla ügyész, vitéz Laczkó József dr. színésztitkár és Lieber László dr. filmtitkár.

Mielőtt a közgyűlés napirendjének tárgyalására került volna a sor, Kiss Ferenc elnök indítványozta, hogy a közgyűlés tolmácsolja alattvalói holdattaljes üdvözlétet egyetlen vezérének, Magyarország kormányzójának, miniszterelnökének és kultusz-miniszterének.

A megjelentek állva hallgatták végig az indítványt és harsány tapsal honorálták.

Utána a közgyűlés tárgysorozatának első pontjával Kiss Ferenc elnök tartotta meg elnöki megnyitóját. A Kamara megalakulásának jelentőségét és eddigi életét jellegzetesen festő beszédet egész terjedelmében közöljük.

Kiss Ferenc megnyitója

Mélyen tisztelt közgyűlés!

A Színművészeti és Filmművészeti kamara megalakulása után való első közgyűlésén szeretettel köszöntöm e közgyűlés valamennyi tagját és bennük a magyar színművészet és filmművészet minden lelkes munkását. Félesztendő mult el azóta, hogy Kamaránk, melynek élére és vezetésére az önök egyöntetű, lelkes bizalma állított, működését megkezdte és munkásságát a Kamara minden rendbeli tagjainak érdekében lankadatlan erővel és buzgalommal a rendelkezésére álló törvényes intézkedések és rendeletek alapján folytatja. Kezdetben is jól tudtam már, hogy rendkívüli feladatok megoldására vállalkoztunk. E feladatok megoldása úgy a színművészetben, mint a filmművészetben nemesak önmagukban jelentettek igen nehéz és sok megfontolást igénylő súlyos kérdéseket, de meg kellett küzdenünk még a kívülről jövő különböző érdekek erőfeszítésével, melyek rosszindulatú gánoskodásaikkal építő munkánkban lépten-nyomon akadályoztak.

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Ezek az akadályok és nehézségek azonban csak késleltetni tudták és tudják nagy feladataink megoldását, mert erőnkben és hitünkben bennünket nem gyengítettek, sőt erősebbekké tettek.

Engedjék el most a részletes beszámolót a két főosztály eddigi működéséről, küzdelméről és munkásságáról, ezekről majd a főosztályok külön közgyűlésén leszek bátor szólni. Most csak szeretném kérni a közgyűlés minden egyes tagját, hogy fogja el önöket is e néhány órán keresztül az önzetlen munkaszeretethez az az ideális érzése, ami mind a két főosztály választmányát egyöntetűleg jellemezte félesztendő munkásságuknak minden órájában. En aki láttam, — mert előjárói tisztelnél fogva köteles rész jutott a munkából —, a választmányoknak ezt az önzetlen áldozatkészségét, éreztem minden egyes tagján azt az

Cselle Lajos főtitkári jelentése

Méltóságos Elnök Úr!

Mélyen tisztelt Uram!

Jelentésemben, amely az 1939. január hó 1-ével megalakult Színművészeti és Filmművészeti Kamara működését van hivatva mind a mai napig vázolni, mellőzöm az alakuló közgyűlés választási eredményeinek közlését, miután azok — éppen az urak előtt — mind köztudomásúak, én csupán a választmányok, a bizottságok és az elnökség munkájáról szeretnék tájékoztatást nyújtani a közgyűlés mélyen tisztelt tagjainak, egyrészt szíves tudomásulvétel végett, másrészt várva a közgyűlés átfogóbb értékű bírálatát munkánk és intézkedéseink felett éppen abból a szempontból: miképen álltak

igazán önfeláldozó munkaszeretettel, amivel a Kamara minden előadódó kérdését hallatlan lelkesedéssel igyekeztek megoldani, csak mélységes meghatottsággal tudok köszönetet mondani érte. Lehetséges, hogy néhol és néha hibát követtünk el, de elvben és meggyőződésben mindig az a szent érzés vezetett bennünket, hogy minden cselekvő lépésünk és határozatunk az önök, a magyar faji kultúrát szolgáló testvéreink érdekében történik.

Még egyszer köszönöm mindakét főosztály választmányának, hogy a legteljesebb elismerést és dícséretet érdemlő munkásságukkal lehetővé tették és biztosították Kamaránk cselekvő életét és arra kérem őket, hogy megbízatásuk hátralévő idejére se lankadjanak. A Kamara sokat vár tőlünk, sajnos, még sokáig nem jön a várva-várt nyugalmas napja.

Hasonló köszönettel tartozom a Kamara tisztikarának. Hűséges és becsületesnek mutatkoztak és keményen dolgoztak. Higyjék el, hogy csakis ilyen áldozatos munkával tudjuk megközelíteni céljainkat s így tudjuk majd az utódaink részére gyümölcsöző magyar nemzeti színeszetet és filmművészetet megteremtteni.

A jó Isten áldását kérem munkásságukra és a Színművészeti és Filmművészeti Kamara első közös közgyűlését ezennel megnyitom.

A nagy tapssal fogadott elnöki megnyitóbeszéd után Cselle Lajos főtitkár mondta el jelentését, amely a Kamara működésének főbb részleteit ismertette a közgyűlés előtt és amely így hangzik:

meg azok helyüket a gyakorlatban és mennyiben szolgálták a keresztény, nemzeti színjátszás érdekeit s mi javítani vagy pótolni valónk van a jövőre nézve?

Jelentésemet úgy szerkesztettem, hogy az a Kamara mindkét főosztályának működését tartalmazza, feleslegesen téve az egyes főosztályok titkárainak külön közgyűlési jelentését.

A színművészeti főosztály választmányára 1 rendkívüli és 18 rendes ülésben végezte munkáját. Tartottunk továbbá 3 közös választmányi ülést.

A választmányok munkaidejének legalább felét a felvételi kérvények átvizsgálása foglalta le. Erre vonatkozóan jelentem, hogy 3420 kérvényező közül felvettünk:

a színművészeti fősztály:

	az előkészítő biz. által.	a Kamara részéről	Összesen.
I. csoportjába	38	4	42 tagot
II. „	791	145	936 „
III. „	153	42	195 „
IV. „	359	176	535 „
összesen	1402	404	1806 „
gyakorlatosok			15 „
vizsgára utasítva működési engedéllyel			128 „
„ „ „ engedély nélkül			48 „

a filmművészeti fősztály

	az előkészítő biz. által.	a Kamara részéről	Összesen.
I. csoportjába	38	23	61 tagot
II. „	16+255 (színész főszt.-ból)	6	22+255 „
III. „	94	27	121 „
IV. „	47	15	62 „
V. „	85	31	116 „
összesen:	280+225 (színész főszt.-ból)	102	382+225 „
gyakorlatosok			2 „

Az elintézésre váró kérvények száma 550. A tagfelvétel, mely az adminisztráció munkáját nagyon igénybeveszi, ezzel még nem fejeződött be, mert az 1939. IV. tc. végrehajtási utasításának megjelenése után első teendő a még hátralévő zsidószármazású, izraelita vallású kérvényezők felvétele, továbbá azonnal előkészítendő a mozgóképszínházak művészeti ügyvezetőinek a kamarába való felvétele, ami újabb 500 személy okmányok alapján való elbírálását jelenti, további a filmfősztály megfelelő átszervezését.

A választott tisztikar, amely 5 személyből és az adminisztrációs személyzet, amely szintén 5 személyből áll, délelőtt 9-től 2-ig és délután 6-tól 8-ig tart hivatalos órákat, azonkívül a szükséghez képest résztvesz az összes bizottságok munkájában. Egyelőre éppen a tagok személyi kérdéseinek elintézése érdekében délelőtt 10-től 2-ig a felek rendelkezésére áll. Amint azonban a tömeges felvételek, átminősítések, igazolások befejeződtek, a felek számára megállapított hivatalos órákat csökkenteni fogjuk, hogy a tisztviselők munkaidejét, amit a felek jelenléte nagymértékben igénybevesz, a tényleges kamarai adminisztrációra fordíthassuk. A segédhivatal 640 ügydarabot tart számon, a számvétség pedig avult rendszerű könyveléssel vezet a Kamara elszámolását.

Legyen szabad a szükséges intézkedések esetleges késésére, kisebb tévedések és mulasztások igazolására az adminisztrációs személyzet túlterheltségét mentésül felhoznom, akik bár önkéntes túlmunkaidővel igyekeznek a felhalmozott munkaanyagot feldolgozni, a felmerülő halaszthatatlan újabb feladatok folytán hátrálékba kerülnek, amit csak az első szervezés befejezése után lehet végleg kiküszöbölni. A helyiség elégtelen volta is hátráltat bennünket. Két, illetve négy tisztviselő dolgozott egy szobában, így ők és a felek számtalanszor zavarták egymást. Augusztus 1-ével az új helyiségben minden hivatalnok külön szobában lesz.

Az egyes bizottságok munkájának eredményei végső fokon a jelen közgyűlés elé kerülnek, ezeket nem is kívánom felsorolni, de meg kell említe-

nem azt a külön munkát, melyet a választmány az 1938: XV. és 1939: IV. tc. az ú. n. első és második zsidótörvény végrehajtása érdekében végzett. A megalakult választmány egy meglévő helyzettel találta magát szemben, melyet szükségesnek látott az új szezon megkezdéséig és átmenetileg a keresztény nemzeti szellem kialakítása érdekében a lehetőséghez képest javítani, a megkötött magánjogi szerződések szemelöttartásával.

A filmművészeti fősztály választmánya megalakulásának első pillanatától kezdve mélyen átérte azt a felelősséget, amit az alakuló közgyűlés megválasztásával reáért és éppen ezért minden törekvéssel azon volt, hogy feladatának minél tökéletesebben megfelelhessen. Feladata pedig csak egy lehetett: a filmművészeti hivatás művészi színvonalának fejlesztése s az ehhez kapcsolódó gondolatkörben a filmgyártás gazdasági, kulturális, s nem utolsósorban szociális problémáinak biztos alapokon való megoldása.

A működés kezdete nem a legegyszerűbb időre esett. A régi gyártási rendszer tiszta művészi másodrangúnak tekintő, profithajszoló törekvésének hatásaival az új, magára ébredt nemzeti, keresztény irányzat csak nehezen tudott megbirkózni s éppen ezért a feladatok megoldásához óvatosan és nagy körültekintéssel kellett hozzáfogni.

A filmfősztály választmányának első feladata a szakma fontosabb ágait felölelő szakmai kérdések tárgyalására szakbizottságok megalakítása, kiindulva abból az elgondolásból, hogy ezek a szakmai köröket érintő kérdések gyökeresen és lelkiismeretesen úgy oldhatók meg legjobban, ha ezt a bennük élő szakemberek végzik. Ezek a kiküldött bizottságok a következők voltak: gyártási, kereskedelmi, felvételi, jogügyi, sajtó, szociális és technikai bizottságok.

A legnehezebb feladat a gyártási bizottságnak jutott. A folyamatos magyar filmgyártás megszakadása, az úgynevezett „átállítás” miatt előrelátható volt. Mégse gondolhatta senki, hogy a gyártás megindulása hónapokat fog igénybevenni. Viszont ezt a hosszú kényszerpihenőt egyedül a zsidó tőke visszahúzódásának betudni túlsá-

gosan hízoló lenne a régi rendszer embereire. A gyártási bizottság több ülésen keresztül foglalkozott ezzel a legégetőbb problémával s minden lehető elkövetett, hogy ezt a leállítási időt megrövidítse. Bingert János dr., a Hunnia Filmgyár igazgatójának elgondolása alapján egy javaslatot dolgozott ki, mely úgy kommercialis, mint filmpolitikai szempontból a legalkalmasabbnak mutatkozott a folyamatos magyar filmgyártás biztosítására. Ezt a javaslatot a Kamara elnöke személyesen juttatta el a m. kir. miniszterelnök úrhoz szóval is hangsúlyozva azt, hogy a magyar filmgyártásnak prominens érdekei fűződnek a javaslat keresztülviteléhez. Ugyanakkor megküldte ezeket a javaslatokat a kultusz-, belügy-, kereskedelemügyi és pénzügyminiszterhez, mint a filmszakma legfőbb hatóságaihoz, kérve a sürgős támogatást. A Kamara elnöksége ezután is több ízben járt fenn az illetékeseknél, hogy ezt a régóta vajdudó kérdést megoldáshoz segítse. A legutolsó időben mutatkozó részeredmény azonban távolról sem elég ahhoz, amit ennek a súlyos kérdésnek generális megoldása kívánna.

Ugyanez a gyártási bizottság végezte el a szakcsoportokba felvett kamarai tagoknak foglalkozási körök szerinti alcsoportosítását is, miáltal az érdeellentétek kiküszöbölése mellett módot nyújtott a foglalkozási ágak érdekeinek hatékonyabb biztosítására.

A kereskedelmi bizottság legfőbb feladatának tekintette a filmkereskedelem terén egy egészséges keresztény szellem kialakítását, amit ez a szakma, tekintve a kereskedelmi ág különleges helyzetét, néhány kivétellel nélkülözni volt kénytelen. A bizottság evégből szükségesnek látta a Kamara hatáskörének filmkölcsonzóit vonatkozásban való kiterjesztését. Belátható, hogy míg a Kamara mellett, mint legfőbb érdekképviseleti szerv mellett egy másik terület, az OMME párhuzamosan működhetik, addig ezen a téren gyökeres megoldáshoz nem juthat. Javaslatot dolgozott tehát ki az OMME hatáskörének átvételére. A Kamara elnöksége ezirányban is eljár az illetékes hatóságoknál, ahol a tárgyalások folyamán a legnagyobb megértéssel találkozott. Sajnos, a szükséges intézkedések még nem történtek meg.

A felvételi bizottság feladata a felvételi kérelem előzetes véleményezése. Ebben a bizottságban a szakmának csaknem minden ága képviselve van s a beválasztott tagok a szakképzettség véleményezését legjobb tudomásuk szerint, lelkiismeretesen látják el.

A jogügyi bizottság feladata az ügyintézés során felmerülő jogi kérdésekben véleményt mondani s így tulajdonképpen a kamarai ügyész működésének támogató szerve. Ez a jogügyi bizottság készítette el, a színészfősztály kiküldöttjeivel karöltve, a kamarai ügyviteli és fegyelmi javaslatokat.

A filmfősztály hivatalos lapjának, a MAGYAR FILM-nek megteremtője a sajtóbizottság volt. Ennek, az azóta komoly sikereket elért sajtóorgánumnak jelenleg is irányító és ellenőrző szerepet szerez nemcsak művészi, hanem gazdasági vonatkozásban is.

A Kamara legnépesebb, de egyik legfontosabb feladatával megbízott ja-

vaslattételi szerv, a szociális bizottság. Feladatkörébe tartozik többek között a minimális gázi megállapítása, a munkarend meghatározása, általános szerződési feltételek, szociális érdekvédelem, stb. A fenti célkitűzéseket realizáló javaslatok megszerkesztése folyamatban van.

A filmszakmát érintő tisztán technikai kérdések megoldására hivatott szerv a technikai bizottság.

A fentiekben próbáltuk vázolni a Filmkarama eddigi működését. Az ügyvitellel megbízott kamarai szervek fáradhatatlan ügybuzgalommal siettek a filmszakmai érdekek védelmére, valahányszor ezeket veszélyeztetve látták, mindenkor szemelőtt tartva a filmművészi hivatás színvonalának keresztény, nemzeti szellemben való fejlesztését.

A fegyelmi bizottság megalakulásával azonnal meg is kezdte működését. 56 fegyelmi bejelentés történt, melyek közül 20, fellebbezés hiányában elsőfokon befejezést nyert, a többi különböző stádiumban folyamatban van. A fegyelmi ügyek elbárálásánál, amint ez közsímet, a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr rendelkezéséhez képest a budapesti és a vidéki színházak törvényei érvényesek és a Kamara fegyelmi bírósága, mint fellebbezési fórum, ezek alapján működött. Miután a jogügyi bizottság az egységesített színházi törvényekkel még nem foglalkozott, kérem a közgyűlés hozzájárulását, hogy ezek a régi törvények továbbra is érvényben maradjanak, mindaddig, míg a jogügyi bizottság az új törvényekkel el nem készül. Ugyanígy megalkotandó a filmgyártás munkarendje és fegyelmi szabályai.

A fellebbezés alatt lévő ügyek a közelmúltban kinevezett Országos Színművészeti és Filmművészeti Tanács elnökének, dr. Jalsoviczky Károly államtitkár úr intézkedésétől függően bármely pillanatban felterjeszhetők elbárálás végett. Ugyancsak ide fogjuk felterjeszteni a választmány által elutasított felvételi kérelmeket.

Mindkét főosztály választmánya intézkedett a főosztály szaklapjának megindítása iránt. A filmfőosztály a kérdést állandó sajtóbizottsága útján ellenőrzi és irányítja. A színészsaklapnál ez, kisebb terjedelménél és kizárólagos kamarai közleményeinél fogva, nem látszott szükségesnek és így azt a választmány közvetlen ellenőrzése alatt szerkesztjük. A két lap anyagi mérlegét a közgyűlés folyamán elő fogom terjeszteni.

A jelentést, amelyben lehető tárgyi-lagossággal igyekeztem az elnökség, a választmányok és az adminisztrációs iroda munkájáról ismertetőt adni, ezzel befejezem és kérem a mélyen tisztelt közgyűlést, hogy azt tudomásulvenni szíveskedjék.

A közgyűlés tetszéssel vette tudomásul a kimerítő főtitkári jelentést, amely hűséges képét adta a Kamara két főosztályának és a különféle bizottságoknak szorgalmas munkájáról.

A tárgysorozat harmadik pontjaként a számvizsgálók: Juhász Andor, Szalontai Kiss Miklós és Sárosi Szüle

Mihály előterjesztésére következett az eddigi számadások felülvizsgálásáról, amelyre a felmentvényt a közgyűlés megadta.

A kamarai tagsági díjat havi 1½%-ban állapította meg a közgyűlés, a legkisebb tagsági díjat 1 pengő 50 fillérben, a felvételi díjat pedig július 15. után 20 pengőben.

Ezt követte a Kamara költségvetésének megállapítása és annak keretében a tisztikar tiszteletdíjas tagjainak és a kamarai alkalmazottak járandóságának meghatározása, majd a két szaklap, a MAGYAR SZÍNÉSZET és a MAGYAR FILM költségvetésének jóváhagyása.

A Kamara általános ügyrendjének és fegyelmi ügyrendjének kimerítő ismertetését vitéz Gally Béla dr. ügyész végezte, aki a két témakörben folytatott érdekes és értékes jogi fejtegetései után rátért a kamarai alaprendelet módosító pontjainak

Kiss Ferenc filmközgyűlési megnyitója

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Amikor az önök megtisztelő bizalma folytán a félesztendővel ezelőtt megalakult Filmművészeti Kamara vezetője lettem, sekáig gondolkoztam azon, hogy vajjon lesz-e időm annyi szaktudást elsajátítani, ami elégségesnek bizonyul majd arra, hogy előkelő tisztségemet betölthessem és a választmány segítségével helyes útra tereljem a magyar filmművészetet.

Nagyon jól tudtam, hogy az a szaktudás, amit, mint filmszínész a gyártásban elsajátítottam, még nem elegendő, mert a filmművészet közös ügyeinek elintézéséhez nemcsak a filmgyártásban való jártasság szükséges, de a filmkölcönzés s az ú. n. mozisakma is szorosan kiegészítő része a Filmművészeti Kamara igazgatásának.

Tehát két dolog között kellett választanom: vagy átadom a Kamara teljes irányú vezetését az alelnök uraknak, vagy időt és fáradságot nem kímélve, mint jó diák, megtanulom a leckét, megismerem az egész szakmát és érdektelenül megpróbálom helyesen intézni és vezetni választmányommal együtt a Filmkarama ügyeit. A szükség és a körülmények folytán az utóbbi lettem kénytelen választani. Ugyanis a választmány megalakulása után olyan harcias munkáimot diktált s annyira megkövetelte azt, hogy szerény személyem abban az odaadó és harcias munkásságban aktívan résztvegyen, hogy akarva-nem-

foglalására. Ez utóbbiakkal legközelebbi számunkban külön cikk keretében, hosszasan kívánunk foglalni.

A tárgysorozat utolsó pontjaképpen a kamarai szerződötetési iroda szerződötetési százalékának megállapítására került a sor.

Végül, több tárgy nem lévén, Kiss Ferenc elnök megköszönte a kamara közös képviselői kiküldötteinek a nagyszámban való megjelenését és bezárta a közgyűlést.

A két főosztály közül a színművészeti főosztály július 11-én, kedden, míg a filmművészeti főosztály július 12-én, szerdán délelőtt 10 órakor tartotta külön közgyűlését képviselői kiküldötteivel.

A filmfőosztály közgyűlését Kiss Ferenc elnök nyitotta meg az alábbi beszéddel, amelyet nagy jelentőségére való tekintettel, szó szerint közlünk.

akarva, a szakmának valamennyi osztályát és részletét felölölő tanácskozások végnélküli óráiban, ha nem is kiváló, de meglehetősen szaktudásra tettem szert, a filmszakma azt mondhatom valamennyi ágában.

Ezért engedjék meg, uraim, hogy az én lelkes és ideális munkatársaimnak, a választmány és a tisztikar valamennyi tagjának megköszönjem, hogy az én szerény személyemet nem engedték kívülállónak tekinteni, nem raktak be az elnöki tisztség és tekintély jégszekrényében, hanem ellenállhatatlan lendületükkel magakkal ragadtak, tanítottak, segítettek és közönséges szakemberré képeztek. Mindenesetre ebbe az ő lelkes tanításukba némi kis önzés is vegyült, azt gondolhatván, ha mi dolgozunk, az elnök úr miért maradjon tétlen. Igazuk is volt, mert most nyugodt lelkiismerettel állok itt önök előtt, hogy számotadjak a Kamara életéről és munkásságáról.

Az első megállapítás tehát az, amit az előbb elmondottakból is megállapíthatnak, hogy dolgoztunk. Hogy kellő eredményeket e pillanatban még nem tudunk felmutatni, annak oka az idegeket felölölő harc volt, melyet a munkaadásért, főleg a Hunnia filmgyárban, az állami hozzájárulásban részesülő Hunnia filmgyárban való munka megindításáért folytattunk.

Hogy ott megállt a munka, s hogy még a mai napig sem teljes a kibontakozás, arról m. t. közgyűlés, a Kamara vezetősége épp úgy nem tehet,

mint önök m. t. uraim. Hogy ki a bűnös ebben a stagnálásban, azt lázasan keresik. Keresik már hónapok óta s ugyancsak lázasan keresik a megoldást. Török a fejüket felsőbb hatóságaink és gondolkoznak a megoldáson. Ez nagyon helyes is. A Kamara nem segíthet nekik, mert a Kamarának nem feladata az, hogy intézmények — legyenek az állami fennhatóság alatt vagy magánosok kezében, — belső kereskedelmi ügyeibe avatkozzék. Ez az illető intézetnek, — betartva a kamarai törvényeket, — személyes ügye. De az igenis a Kamara feladata, hogy tagjai részére munkát kérjen, szorgalmazza a filmgyártást és lázasan szorgalmazza akkor, mikor olyan európai nivón álló felszerelésű műteremmel rendelkezik, mint a Hunnia. Hogy hogy intéződik a Hunnia ügye, ehhez a Kamarának jelenleg semmi beleszólása nincs. Ha véleményét megkérdeznék arra vonatkozólag, hogy az állam részesítse-e a Hunniát támogatásban, az más kérdés. Erre vonatkozólag azt hiszem, hogy valamennyien egyöntetűen válaszolhatunk.

Engedjék meg azonban, hogy valamit megkérdezzek önöktől. Vajjon lett volna-e Hunnia? Bíránk-e egy ilyen remekül felszerelt műtermet, ha az állam nem építette volna? Hol van a jugoszláv, a román, a török, a görög, a bolgár filmgyártás? A megboldogult cseh filmgyártás millió és millió szokolba került az isteni igazságszolgáltatás következtében kimult cseh államnak. Nem beszélnék a Hunnia dolgairól ily részletesen, véleményyt sem fűznék hozzá, ha nem volnék meggyőződve arról, hogy az egész nemzeti filmgyártásunk ügye a legszorosabban igazodik a Hunnia lét vagy nem lét kérdéséhez. Mert igenis a Filmkamara legfontosabb feladatahoz tartozik, hogy ebben a kiváló üzemben a gyártás meginduljon. Mert az a mi kötelességünk, hogy követeljük, hogy a Hunniában magyar filmet gyártsanak. Az a körülmény, hogy felsőbb hatóságaink mi módon intézkednek a Hunnia volt és leendő dolgaiban, ez bennünket e pillanatban, ha érdekel is, hozzá nem szólhatunk. De a munkáért igenis harcolt a Kamara és harcolni is fog. Remélem, hogy ez a súlyos, a magyar nemzeti filmgyártást létalapjában megtámadó, legérzékenyebben érintő kérdés, most már napok alatt befejezést nyer. A magyar nemzeti filmgyártáshoz igenis segítséget kell, hogy adjon a kormány, de segítséget kell, hogy nyújtson az egész filmszakma is.

A filmgyártásnak és a magyar filmkereskedelemnek azok a sorsdöntő kérdései, amiket a filmválasztmány hónapokig tartó különféle választmányi ülésein letárgyalt s amely a javaslatokat felküldte az illetékes minisztériumokhoz, s amely javaslatokat az illetékes minisztériumok felelős tényezői szintén magukévá tettek, sajnos, még mindig függőben lévő és el nem intézett kérdések, mert ítélet rájuk sem rendelet, sem más formájában még nem látott napvilágot. Ezek közé a sorsdöntő kérdések közé tartozik a magyar játékfilmek amétrendszerű játékának bevezetése, valamint az ezt kiegészítő intézkedés, amely szerint a jövőben csak hatóságilag lebélyegzett jegyeket árusíthatnának a filmszínházak. Ugyancsak nem jelent még meg a mozijegyek után fizetendő jegypótfillek életbe léptetéséről szóló rendelet sem, pedig e tárgyban is eleget üléseztünk és előszobáztunk. Tovább megyek. Ezt még a minisztertanács is elfogadta. Ugyancsak nem döntötte el még a felsőbb hatóságunk azt a kérdést sem, hogy a végrehajtási utasítás megjelentése után, kik lesznek a filmszínházak tulajdonosai.

E sorsdöntő kérdések elintézése nélkül természetesen nem lehet vállalkozási kedv és bizalom a magyar

filmgyártásnál. Remélem, hogy e kérdések is nemsokára végleges formában befejezést nyernek s a munka a gyárakban ismét megindulván, a Kamara hozzáláthat további feladatainak megoldásához. Félévi munkásságaink közé tartozott a filmkamara szaklap megindítása. Életre hívtuk tehát a MAGYAR FILM-et, hogy a film minden területén az összeköttetést a Filmkamara hatalmas táborának minden dolgozó munkásával fenntartsa. A Kamara választmánya részletesen kidolgozta az egyes szakcsoportok foglalkozási ágának meghatározását és fogalmát. Azaz tisztázta a kérdést: kik vehetők fel ügyvezetőkné, rendezőkné, operatőröknek stb., s ezektől milyen képesítést követel. Végül a választmány tárgyalásainak egyik legfontosabb tényezője az a körülmény volt, hogy a filmkereskedelem és mozzizakma hogyan és mi módon kapcsolódják be a Kamara szervezetébe. Erre nézve a második zsidótörvény végrehajtási utasítása lesz az irányadó. Ugyancsak a Kamara teljes ügykörébe kell, hogy bekapcsolódjon az Országos Magyar Mozgóképipari Egyesület hatásköre is. Hogy ez a közeljövőben megtörténhessék, a szükséges lépések már megtörténtek.

Legyen szabad itt megjegyeznem valamit. A múlt napokban olvastuk lapunkban, hogy a közgyűlést tartó OMME, közérdekből kívánatosnak tartaná, hogy a kormány újabb intézkedésével állítsa fel a színművészettől teljesen független, önálló Filmkamarát. Erre nézve az illetékesekhez szóló felvilágosításaképpen legyen szabad megjegyezni, hogy a kormány ez intézkedése a legtökéletesebben felesleges. A Filmművészeti Kamara, amint azt most már a választmány is igazolhatja, teljes egészében minden vonatkozásban független a Színművészeti Kamarától. Csak az elnök, a főtitkár, az ügyész és a pénztáros személye közös. Gazdasági vonatkozásban valóban közös pénztárunk van, de ennek megváltoztatásához is csak egy rendelet módosítása szükséges. Az OMME érveivel szemben megjegyzem, hogy a filmművészetet elsősorban a magyar filmgyártás képviseli, és nem a filmkereskedelem. A világrt sem óhajtom ezzel kicsinyíteni a filmkereskedelem fontosságát, — hiszen mannából még senki sem lakott jól, — de művészetről a filmnél csak a filmgyártásban lehet szó. Tehát nekik meg kell elégedniük azzal, hogy a Filmművészeti Kamara éppen úgy harcolni fog és sikra száll az ő érde-

ALAPITVA
1905

TORDA
J Ó Z S E F

Első magyar
diapozitív specialista
Küüntetve: Paris, Grand Prix
Reklámok
Üzemi tervezetek
Felolvasások diapozitívei
Fotónagyítások
BUDAPEST,
VII., Rákóczi-út 57/B
Telefon: 131-320

keiért, mint ahogyan harcol most és harcolni fog a magyar filmgyártásért. Ne akarjanak ők hát semmiféle Filmkamarát létesíteni, mert a kormány bölesen a magyar Filmművészeti Kamarába tömöríti őket, ahol majd érdekeik a legteljesebb mértékben kiszolgáltatást kapnak.

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Ha a magyar filmgyártás körül a fentebb említett és tárgyalt zajló viharok elmúltak, — mert ha e pillanatban még reménytelen is, egyszer mégis elmúlik, — akkor a majd megjelenő végrehajtási utasítás fogantatása után a magyar nemzeti filmgyártás ügyében vívott kamarai harcunkat nyert csatának látom. Az a hallatlan munka és önzetlen munkavállalásra buzdító kedv és cselekedet, ami a filmválasztmány valamennyi tagjának oly kiváló szellemben nyilvánul és mutatkozott, ha ez a történelmi nevezetességű munkakedv a jövőben sem fog csökkenni, úgy ez arra enged következtetni, hogy minden utunkban álló nehézségeken túl tudjuk majd tenni magunkat, feltéve, hogy ehhez a munkakedvhez összetartás, együttérzés és fegyelem járul. Még egy kicsit néha sok az önzés! Itt-ott személyekedünk! Pedig hiba.

Tudom, hogy ezt a körülményt a megélhetés nehézsége és a mindennapi kenyérért való keserves küzdelem váltja ki belőlünk, de hiszem, hogy a filmgyártás megindításával ez is elmúlik, mert aki derék magyar ember, aki tehetséges, aki szakértő multtal dicsekedhetik, annak meg kell tudni élni a magyar filmből.

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Szeretettel üdvözlöm önöket és első közgyűlésünket megnyitottnak jelentem ki.

Hosszantartó taps zúgott fel az elnöki megnyitóbeszéd elhangzása után, melynek végeztével Kiss Ferenc elnök indítványozta, hogy táviratilag kérjék fel az Országos Nemzeti Filmbizottság tagjait: legyenek végre tettekkel és cselekedetekkel segítségére a magyar filmgyártásnak.

Nagy tetszés fogadta az elnök indítványát, mely után a javaslatokra került a sor.

Cselle Lajos főtitkár indítványozta, hogy mivel a mozisoknak, szám szerint körülbelül 450-nek a közeljövőben a Kamarába történő bejövetele jelentős átalakítási szükségességét fogja jelenteni a filmfőosztálynak,

miért is így rendkívüli közgyűlés összehívása elkerülhetetlen, — ne foglalkozzék most a közgyűlés semmiféle részletkérdéssel, tekintsük ezt a közgyűlést csupán formainak és halasszuk el a problémák tárgyalását az előbb említett későbbi időpontra.

Kiss Ferenc elnök a mozisoknak a Kamarába való bejövetele következtében csak a választmány kiegészítését látja szükségesnek. Ettől függetlenül szívesen meghallgat bármilyen panaszt.

Petheő Zoltán a filmszínészet szociális problémáit vetette fel és ennek kapcsán a kollektív szerződést sürgette, mert a filmgyártásban, tudomása szerint, nem-kamarai tagok is résztvesznek.

Kiss Ferenc kérte a konkrét esetek bejelentését, majd hangsúlyozta, hogy amíg a filmgyártás mindennél fontosabb kérdései nem nyernek elintézését, addig ne tárgyaljunk az elhangzotthoz hasonló részletkérdéseket.

Az elnök végül azzal a reményével zárta be a filmfőosztály közgyűlését, hogy a megjelentek legközelebb szorosabb körülmények között fognak találkozni.

Megjelenéseink:

a Forum Filmszínház két legnagyobb idei filmsikere:

ELEVEN ÖRDÖG

Danielle Darrieux legmulatságosabb vígjátéka. Partnere: Albert Préjean

MISTER FLOOW

Gaston Leroux szellemes bűnügyi vígjátéka. A főszerepekben: Edwige Feuillère, Louis Jouvet, Fernand Gravey ragyogó sztáregyüttese, továbbá

GYERMEKORVOS (MUTTI)

Paul Hörbiger bábajos, szívhezszóló filmje. Bemutatta a SCALA

PALLÓ FILM KFT.

Budapest, VII., Rákóczi-ut 12. Telefon: 133-535

vitéz leveldi KOZMA MIKLÓS:

Hozzászólás a játékfilmgyártás válságához

A válságba jutott magyar filmgyártás kérdésével az utóbbi időben mind többet foglalkozik a sajtó. A legkülönbözőbb megvilágításban számtalan cikk igyekezett már rámutatni a hibákra, valamint a kivezető utakra.

Tekintettel a cikkíró személyére, egészen különös érdeklődéssel fogadták szakmai körök és illetékesek vitéz leveldi Kozma Miklós ny. belügyminiszter, a *Magyar Távirati Iroda* rt. és érdekkörébe tartozó vállalatok elnök-igazgatójának az *Uj Magyarország* 1939 július 9-i és 11-i számában két részletben megjelent és a magyar filmgyártás válságát taglaló hosszú szakkikkét. A cikkíró eredményes szakmai multja, szakismerete, valamint belügyminisztersége alatt megvalósított szakmai elgondolásai elsősorban hivatottá teszik Kozma Miklóst arra, hogy a magyar film- és moziszakma mai helyzetében rámutasson a hibákra, azok okaira és kijelölje a követendő utat. Minthogy az *Uj Magyarország* nem közölte teljes terjedelmében Kozma Miklós cikkét, a szerző azt nyomtatásban is megküldte az érdekelteknek. A nyomtatott füzet lényegét kivonatosan az alábbiakban ismertetjük.

A bevezetésben előadja Kozma Miklós, hogy mi készítette cikkének megírására:

Hetek óta sokszor csodálkozással olvasom és hallok mindazt a sok hozzászólást, híresztelést és természetesen vádaskodást is, amit e téma körül nagyon kevés hozzáértő és annál több hozzá nem értő ember elmondott. A legtöbb abból, ami idáig elhangzott és történt és főleg, ami nem történt, egy centiméterrel sem fogja előbbre vinni a csődbe jutott magyar játékfilmgyártás ügyét, de annál alkalmasabb arra, hogy a kérdést, mely a nyilvánosság szemében lassan krajcáros komédiává kezd fejlődni, még jobban összebogozza. Bármilyen bajon csak úgy lehet segíteni, ha az ügyet tárgyilagosan és mellék-szemponatok nélkül gyökeréig megvizsgáljuk. A betegséget előbb fel kell ismerni és csak azután lehet gyógyítani.

Azután a magyar filmgyártás multjának 1929—31 közötti mélypontját és a hangos filmgyártásunk történetét foglalja röviden össze, rámutatva a maihoz hasonló problémákra. Majd áttér a közelmúlt fejlődésére és rámutat a két gyár mai helyzetére:

1935-ig magyar játékfilm csak az állami tulajdonban levő Hunniában készült. Engem személy szerint és az elnökletem alatt álló Magyar Film Irodát a játékfilmgyártás kérdése abban az időben csak, mint magyar kérdést érdekelt, mert a Magyar Film Iroda akkoriban csupán riport-, kultúr- és oktatófilmek előállításával foglalkozott.

Miért mondtam hibásnak már kezdetűl fogva azt az elgondolást, amely a Hunniát létrehozta s miért látom igazolva ma is felfogásomat? Elvi okokból hibásnak tartom, hogy az állam bármilyen formában olyan üzleti vállalkozásokba fogjon, amely nem állami feladat és amit a bürokrácia eszközeivel csinálni és vezetni csak rosszul lehet. Meggyőződésem volt, s ez ma sem változott, hogy a legkomplicáltabb üzleti vállalkozásra is akad megfelelő tőke és szakértelem Magyarországon. Természetesen vannak feladatok, ilyen a filmgyártás is, amely feltétlenül megkívánja az állami felügyeletet, esetleg a támogatást is, de ilyen esetekben is kell, hogy a hivatali szervek megmaradjanak felügyeleti hatáskörükben. Ebben a hatáskörben a legszigorúbban kell érvényesíteni azokat az állami és köz-szemponatokat, amelyeket az üzleti élet felügyelet nélkül elhanyagol, de maga az állam üzletek vitelével ne foglalkozzék. Az állami felügyelet éppen azt jelenti, hogy a magánvállalkozás ellenőrzésével az állam az üzleti vonalon sem tűr meg közérdekelles megalkuvásokat, de ha az állam maga csinálja az üzletet, akkor prakszisban ő maga kénytelen, mert ez emberi dolog, helyzetekkel üzleti szempontból megalkudni. Látjuk, hogy a filmgyártás körül is történt számos megalkuvás. Alig is lehet ez másként, mert megalkuszik az, aki csak önmagát ellenőrzi.

Fent említett elvi okokból hangsúlyoztam már régen és többször,

hogy a Hunnia konstrukcióját szerencsétlennek tartom. De szerencsétlennek tartom azt azért is, mert az állami konstrukció magában véve is elég arra, hogy még oly kiváló és szakértelemmel bíró vezetőség se tudjon érvényesülni, mert a szabad kezét és gyors elhatározásokat igénylő gyártási és üzleti szempontok állami konstrukció keretében nem érvényesíthetők, egyébként is hivatalnoki vezetés vagy túltengő felügyelet, a jó üzleti vezetés legfontosabb kritériumát, a bátor felelősségvállalást alig teszi lehetővé.

Felfogásomat úgy a mult, mint a mai helyzet igazolja.

Belügyminiszterségem alatt, mint felügyeleti hatóságnak is alkalmam volt meggyőződni arról, hogy már korábban kialakult felfogásom helyes. Miniszterségem első idejétől, tehát 1935 elejétől kezdve igyekeztem korábbi tapasztalataimat felhasználni és a magyar játékfilmgyártás munkaterületét és menetét újonnan szabályozni. Szabályoztam is, de nem oly messzemenően, mint ahogy meggyőződésem szerint arra szükség lett volna. Érthető és személyes okaim voltak arra, hogy különösképen a Hunnia konstrukcióján változtatást ne tegyek, mert a magyar közélet és politika ismert és szokásos gyanakodásai és gyanúsításai mellett nem kerülhettem volna el annak látszatát, hogy a még annyira tárgyi szempontból kiadott intézkedéseim nem a Magyar Film Iroda, tehát anak a gyárnak érdekében történtek, melyet én alapítottam, melynek miniszterségem előtt élén álltam s amelyről miniszterségem első napján megmondtam, hogy a miniszteri székéből történő távozásom esetén az általam alapított vállalatok élére vissza fogok térni.

Itt meg kell jegyezmem, hogy a Magyar Film Iroda csak 1935-ben, tehát miniszterségem első évében kezdett magyar játékfilmet gyártani, még pedig négyet, 1936-ban nyolcat, 1937-ben tizet, 1938-ban pedig tizenháromat gyártott. Miért volt szükség arra, hogy a Magyar Film Iroda is megkezdje a magyar játékfilmgyártást? Nem azért, hogy a Hunniának konkurrenciát csináljon, hanem azért, mert törvényt vált törvényjavaslataim és

rendeleteim révén fellendült gyártásnak a Hunnia akkori felszerelése mellett már nem tudott eleget tenni. Annyi volt a jelentkező filmgyártó, hogy a Hunnia teljes üzem mellett sem tudta minden jelentkező filmjét legyártani. Szükség volt tehát arra, hogy a gyártási lehetőségeket felfo-kozzuk. A Filmipari Alap a filmgyá-
rak kiépítésére, illetve modernizálá-
sára irányuló javaslatot terjesztett
elém, amely egyrészt, a Hunniát kí-
vánta fejleszteni, másrészt új gyártó-
tényezőként a Magyar Film Irodát
bekapcsolni. A Filmipari Alap javas-
latát elfogadtam, de visszautasítot-
tam azt az elgondolást, amely a Ma-
gyar Film Iroda állami pénzen történő
kiépítésére vonatkozott és így az új
nagy ateliert a Hunnia kapta meg, a
Magyar Film Iroda csupán egyszer
kapott gyártási előleget, melyet vissza
keltett téríténe és vissza is térített.
Mellékesen megjegyzem, hogy ezzel
az intézkedéssel a vádaskodást
korántsem tudtam elkerülni.

Miniszterségem alatt követett és
keresztülvitt filmpolitikám lényegi
elgondolása az volt, hogy az ide-
gennyelvű film, főleg a magyar ví-
dédi közönség körében a közönség
erős magyar érzése és a nyelvismeret
hiánya miatt még akkor is kevésbé
szívesen látott műsorszám, ha jobb,
mint a magyar film. Tehát kell, hogy
a mozik magyar filmeket is kaphas-
sanak. Kötelezővé tettem tehát, hogy
minden mozi műsorában 20 százalé-
ban magyar játékfilm szerepeljen,
ami egyszerre fellendítette a magyar
gyártást és a lecsökkentett külföldi
behozatal révén egyben javította a
külkereskedelmi mérleget. Fokozta
ezt az előnyt az úgynevezett egy „slá-
ger-rendszernek” minden moziba való
bevezetése. A filmgyártást a mozikon
keresztül kellett elősegíteni. Hogy üz-
leti alapon magyar játékfilmet gyár-
tani lehessen, a lehető legnagyobb
számú élet- és munkaképes magyar
mozgósínházra volt szükség. Ha van
elég magyar film, egy sereg leállt ví-
dédi mozi újra felveszi üzemét, ha pe-
dig felvette, több a magyar film be-
vétele. Tehát egy új cirkulus vitosus
áll elő. Más téren is támogatásra siet-
tem a magyar mozgóképszínházaknak.
Korábban hazafias egyesületeknek,
intézményeknek is adtak moziengelé-
lyeket. Az az elgondolás, hogy ilyenek-
et céljai jobb szolgálatára pénzhez
kell juttatni, helyes volt. Annál hely-
telenebb volt a mód. Egyesületek és
intézmények nem arra valók, hogy
üzletekkel foglalkozzanak, mert nem
értenek hozzá. A legtöbb egy tál len-

cséért azonnal eladja és el is adta el-
sőszerűségi jogát. Jogukért, legtöbbször
nem kívánatos elemektől, néhány
száz pengőt kaptak. A nemes gesztus
haszna nem oda ment, ahová szánták.
Ezt megfordítottam annyiban, hogy
részben már üzletembereknek tekint-
hető, részben pedig ilyené válható
magánszemélyeknek adtam a jogosít-
ványokat, de megterheltem őket hiva-
talan és jogérvényesen közcélú és
társadalmi egyesületek javára történő
rendszeres juttatásokkal. Ügyeltem
arra, hogy túlterhelések, amire a
tendencia a hivatalokban mindig meg-
van, ne történjenek és ellentétben a
közhangulat egy részének hibás ki-
alakulásával, arra az álláspontra he-
lyezkedtem, hogy akik kapták, igenis
keressenek tisztességesen és bizton-
ságban. Az apa az üzletet lehetőleg
hagyja tovább a még jobban felké-
szült fiára, teremtsünk új adóalanyo-
kat, önálló magyar egzisztenciákat és
nyugodt életű családokat. Ugyancsak
nemes elgondolás juttatott korábban
mozgóképszínház engedélyeket hadi-
özvegyeknek, árváknak és rokkantak-
nak is, de gyakorlatban az éppen úgy
helytelennek bizonyult, mint a társa-
dalmi egyesületeknek juttatott enge-
délyek. Mozgóképszínházak tőke nél-
kül és hozzáértés nélkül vezetni nem
lehet. Tetszetősnek látszó jelszavak
az üzleti élet realitásai között elbuk-
nak. Az érdemek alapján kedvezményez-
ezett magánszemélyek tőke és üz-
leti hozzáértés nélkül, legtöbbször a
legrövidebb időn belül nem kívánatos
üzleti kezekbe és társakhoz jutottak.
Ismertem olyan hetvenszázalékos
rokkant tisztet, kinek a havi ezerkét-
száz pengőt hozó mozijából havi száz-
ötven pengő jutott. Ezt is meg kellett
fordítani. Tehát az a helyes, ha hoz-
záértő, tőkével bíró, arra alkalmas
emberek a jogosítvány és az terhel-
tessék meg nem is egy, hanem több
arra érdemes segélyezendő javára
bizonyos összeggel. Ilymódon a hadi-
özvegy, rokkant vagy árva üzleti ri-
ziko nélküli járadékot kapott, persze
nem ezrekre menőt, de olyan segítsé-
get, amely biztos volt és a juttatás
több személyre terjedhetett ki.

Beszélhetnénk még arról is, hogyan
igyekeztem a filmüggyel foglalkozó
bürokrácia munkáját gyorsítani, de
kitérésem már úgyszólván hosszú s így a
mozik felé irányult további intézke-
déseimet nem vázolom, de hangsúlyoz-
om, hogy a játékfilmgyártás alapja
a sok és jólmenő mozgóképszínház.
Tény az, hogy elgondolásaimat az
eredmények igazolták, mert 1938-ig,
amely év a magyar játékfilmgyártás

maximális eredményét mutatja fel, az
általam lefektetett elvek alapján folyt
a gyártás és a munka a filmterület
minden vonatkozásában.

Az 1939-es év a krízis éve. Ez év-
ben az eddig gyártott magyarnyelvű
játékfilmek száma nyolc és csak, ha
mindkét gyár azonnal teljes üzemet
venne fel, akkor közelíthetné meg az
előző évek eredményét.

Az 1939-ben bekövetkezett krízis
oka kettős. Az egyik ok a zsidótör-
vény. Játékfilmet eddig főleg olyan
kezek gyártottak, amelyek most a
filmgyártásból kimaradnak. A másik
oka az, hogy, ha lenne is megfelelő
gyártani akaró tőke, az ma gyártani
nem mer, mert a gyártási feltételek
megváltoztak, az új helyzet pedig bi-
zonytalan. Mennyiben változtak meg
a gyártási feltételek? Annyiban, hogy
a Hunnia nincs vagy eddig nem volt
abban a helyzetben, hogy továbbra is
nyujtani tudja azokat a gyártási elő-
legeket, amelyeket korábban nyujtott.
A Magyar Film Iroda pedig, amely
ezévből öt filmet gyártott, már csak
kettőt gyárthat, tehát összesen hetet,
a többi jelentkezőt pedig kénytelen
visszautasítani. Miért kénytelen visz-
szautasítani? Azért, mert, amidőn a
Hunniában a nehézségek már súlyo-
sakká váltak, felkértek bennünket
arra, hogy a Hunniának ne csináljunk
konkurrenciát. E kívánságra én azt
feleltem, hogy bár az ilyenfajta el-
gondolás tökéletesen hamis és semmi
jóra nem vezet, a Magyar Film Iroda
a kívánságnak eleget fog tenni és nem
gyárt többet, mint évente hét játék-
filmet. A Hunnia és Magyar Film
Iroda kérdésére még visszatérek,
előbb azonban vizsgáljuk egy kicsit
a kialakult rossz helyzetet.

Korábban azt mondtam, hogy a já-
tékműgyártás visszaesésének egyik
oka a zsidótörvény. Állítom azonban
azt is, hogy a magyar játékfilmgyár-
tásnak a zsidótörvény dacára sem
kellett volna visszaesnie, ha a magyar
filmélet területét az új helyzetre ide-
jében és megfelelő módon felkészít-
jük. Állítom azt is, hogy mindaz a
baj, ami ma a Hunnia helyzete körül
van, évek óta előrelátható volt, lap-
pangott, de éppen ezért lehetett volna
idejében rajta segíteni.

Érdemes rövid vizsgálat tárgyává
tenni azt az állításcsat, hogy a zsidó-
törvény dacára is lehet magyar fil-
met gyártani. Vizsgáljuk meg minde-
nek előtt, hogy általában milyen ala-
pon gyártott a tőke 1938-ig.

Természetesen voltak a jól fundált
gyártókölcsönzők mellett gyengébb
kezek, akik 5—10.000 pengővel vág-

Premier Plan

CSELLE LAJOS

Az egyesített Kamara főtitkára, aki valami különös érzékkel és tehetséggel arra van predesztinálva, hogy kamarai főtitkár legyen. Ha nem ennek választják meg annak idején egyhangúlag, bizonyára valamelyik minisztérium hódítja el magának, annyira tudósa az ilyen kis minisztériumhoz hasonló kamarai labirintusos adminisztrációjának. Egy percnél tovább nem tudja ugyanazt a munkát végezni. Diktálás közben telefonál, telefonálás közben aláír, tárgyalás közben postát olvas, ülések alatt — ezekből minden napra jut legalább egy — beadványokat és jelentéseket szerkeszt és így tovább, a legváltozatosabb módon zajlik az élete. Legelőször jelenik meg a Kamarában és legutoljára hagyja el este. A Kamarával alszik el, feléle álmodik, vele ébred. A Kamarán kívül is kamarás. Ha az utcán találkozunk vele, amint imbolyogva bandukol a fal mellett, a tekintete kamarai gondokkal terhes. Kamarai ügyektől borús a szeme és homályos a monoklija. Ellenségeinek se szeri, se száma, de vigasztalásul legalább annyi az igaz jóbarátja.

tak neki a vállalkozásnak és a gyártáshoz szükséges további pénzeket uzsorakamatra vették fel. A fentiekből megállapítható, hogy eddig a magyar játékfilmgyártás kevés rizikóval és sokszor kevés saját pénzzel folyt. Az üzleti konstrukció olykor valósággal kártyavárszerű felépítmény jelleggel bírt.

A zsidótörvény kikapcsolta a gyártásból az eddigi gyártócégek többségét, de még ma is volna elég gyártani akaró alkalmas tőke, amely ezek helyére beállna, ha ugyanazok a feltételek állnának rendelkezésre. Ugyanazokat a feltételeket a Hunnia újában megadni nem tudja (tehát a 40.000 pengős gyártási hitelt), a Magyar Film Iroda azonban megadná, de nincs módjában, mert hétnél több filmet nem gyárthat. A Magyar Film Iroda már eddig hat gyártásra jelentkező vállalkozót volt kénytelen a Hunniához utasítani, de abból nem lett film.

A fentiekből az is kitűnik, hogy Magyarországon ma 120.000 pengőnél nagyobb összeget filmbe fektetni nem szabad, mert többet a magyar mozgóképszínházakból kihozni nem lehet.

A vizsgálódás másik eredménye az, hogy teljesen hitel nélküli konstrukció esetén a film 10—15.000 pengővel effektív többe kerülhet és amellett üzlet is maradhat, mert ezt az összeget nem kell kamatokra, leadásokra, stb. elkölteni. Ez az összeg az, amelynek hiányát sok magyar filmen érezzük. A film nem is rossz, de érezzük rajta, hogy szegény. Ezt a szegénységet lehet megszüntetni, ha a reális konstrukció mellett ez a 10—15.000 pengő is belemegegy a filmbe. De lehet olyan eset is, amikor ez az összeg megtakarítható, tehát annyival kevesebbe kerül a film.

Állami pénzt lehet adni kivételesen nemzeti reprezentatív filmek gyártására, de rendszerré tenni meg nem engedhető hiba lenne.

Meggyőződésem azonban, hogyha a mai helyzetben úgy, amint az egy korábbi fejlődési fázisban már történt, az új viszonyoknak megfelelő új keretet és szabályozást kap a filmgyártás és átfogó rendezés történik, akkor ma is akad tőke és szakutadás. Persze jobb lett volna, ha az előkészületek már 1938-ban megtörténnek, de még ma sem késő. Kétségtelen, hogy ma a tőkével, illetve vállalkozókkal majdnem egyénileg kellene foglalkozni, de még ma is hiszem, hogy most sem volna szükség nagyobb pénzügyi támogatásra, mint amiben a filmgyártó tőke eddig részesült.

A gyártókkal a következőket kell megértetni.

A magyar játékfilmgyártás reális kilátásai végeredményben ma sokkal jobbak, mint az elmúlt esztendőben. A mozik száma részint a magyar területek megnövekedésével, részint egyébként is fokozódott. Számos eddig szünetelő mozi újra működik. Mindehhez hozzájön még az általam javasolt és a belügyminiszter által elfogadott keskenyfilm játszó mozik lehetősége, amelyre néhány szóval szintén ki akarok térni. A gyártás szempontjából nem értékelem túl azt az összeget, amely a gyártó tőkének ilymódon javára írható, de itt is meg lehetne javítani a helyzetet. A keskenyfilm-mel dolgozó mozgóképszínházak engedélyezésének gondolata az volt, hogy faluhelyen, ahol normális mozi nincs, éghetetlen keskenyfilmmel, kevés befektetéssel fél vagy egész egzisztenciák teremthetők. A kísérlet teljesen bevált, jobban, mint az igen óvatos előzetes számítások azt feltételezték. Jelenleg hatvan egynéhány keskenyfilm játszó mozi működik már és közülük sok nem az előzetes kalkulációban szereplő 100—150 pengőt keresi meg havonta tisztán, hanem annál sokkal többet. A hatóságoknál további 70—80 kérvény fekszik, ezeket azonnal engedélyezni kellene, mert ez ugyanennyi új egzisztenciát jelent, jelenti azonban a filmterület kibővülését is és újabb jelentkezésnek kedvet csinálni könnyű volna.

A Magyar Filmiroda a heten felül elküldte az összes jelentkezőket. Az elküldöttek közül egy sem gyártott a Hunniában, tehát hiába küldtük el őket. Ilyesminek nem szabadna előfordulni.

Egy másik eset. A filmkamarának egyik keresztény tagja, zsebében két-három film gyártására megfelelő tőkével, gyártásra jelentkezett. A Filmkamarára arra a csodálatos álláspontra helyezkedett, hogy az illető nem működhetik közre, mint gyártási vezető, mert nem tagja a kamara megfelelő alosztályának, amelybe a gyártási vezetők tartoznak. Magam is eleget harcoltam a bürokrácia ellen, de bürokráciát kiabálni és saját hatáskörben a bürokráciánál is bürokratábbnak lenni mégsem szabad. Ez megint tipikus esete a „miért nem” annyi bajt okozó elvének.

A Filmkamaráról mondott bírálat mellett kiemeli Kozma Miklós a kamarai eredményeket és értékes el-

gondolásokat is, amely részt, sajnos, az *Uj Magyarság*-ban nem olvastuk:

A Filmkamara, nagyon helyesen, már az év elején különböző javaslatokkal lépett fel, mint például a magyar filmek kötelező úgynevezett améta játszásával és több hasonló javaslatlalt. Ezek a javaslatok tényleg helyesek és nem a kamarán múlott, hogy mindezideig nem léptek életbe. Több gyártót személyesen ismerek, akik azonnal vállalkoznak a gyártásra, ha ezek az illetékes helyeken is helyesnek elismert javaslatok valóra válnak.

A bolettákról írva, hangsúlyozza a szerző, hogy azokat a gyártás támogatására létesítette belügyministersége alatt, ma azonban már jobban megfelelne a fix összegű juttatás, amint azt a *Magyar Film* is megírta már.

A *Magyar Film Iroda*-val kapcsolatos hírekről a következőket írja *Kozma Miklós*:

Rá kívánok térni a *Magyar Film Irodával* kapcsolatos, szóbeszédben, de sajtóban is napvilágot látott ostoba pletykára. Elhangzott az a vád, hogy a magyar filmgyártás és a Hunnia krízisének a *Magyar Film Iroda* az oka.

A Hunnia állami gyár, mely hosszú időn át nagy gyártási kedvezményeket adott és sok eszközzel lehetett odaterelni a gyártást. A *Magyar Film Iroda* saját tőkéjével segíti elő a gyártást és szubvenciót nem kap. A *Magyar Film Irodában*

a gyártás most is folya, ha hét filmnél többet gyárthatna. A vád ellene az, hogy a *Magyar Film Iroda* azért nem gyárt, mert a Hunnia nem tud gyártani s ha a *Magyar Film Iroda* sem gyárt, akkor előidézi a filmgyártás esődjét s ebből az alkalomból olesón meg tudja szerezni a Hunniát. Az egyik vádra már feleltem. Minket felkértek, hogy ne gyártsunk. Azt belátom, hogy a Hunnia felé irányuló lojalitásunk illojális a magyar filmgyártással szemben. A Hunnia ugyanúgy adta a gyártási előlegeket, mint a *Film Iroda*. A *Magyar Film Iroda* gyártási előlegei befolytak, mindössze 03 százalékát kellett leírni. Azt hallom, a Hunnia gyártási előlegei jelentékeny része elveszett. Hogy miért, arra a mi tapasztalataink alapján magyarázatot adni nem tudok.

Egy elhangzott másik vád, hogy könnyű a *Magyar Film Irodának*, mert ő más üzletágakon nyer, tehát ráfizethet a játékfilmgyártásra. Kijelentem, hogy a játékfilmgyártás a *Magyar Film Iroda* munkájának külön ága, melyre soha sehonnán rá nem fizettünk. Ráfizetéses üzletágot nem kultiválunk. Az ilyen állítás a legjobb esetben naív és gye-rekes. A játékfilmgyártás igenis kifizeti magát a gyár szempontjából is. Ha nem, akkor a gyárban kell bajnak lenni.

A híradó-, oktató- és kultúrfilmek kérdésének megvilágítása után a laboratóriumi problémára tér át:

A *Magyar Film Iroda* saját költségére, mint nélkülözheteflent, berendezte a maga filmlaboratóriumát. Nem a *Magyar Film Iroda* dolga, hogy a Hunnia miért tartotta helyesnek hosszúlejárátú szerződés keretében a gyártási laboratóriumot magánécégnek kiadni, még hozzá ez a magánécég a felállításához szükséges pénzt a *Film Alaptól* kamatmentesen kapta. Ez a laboratórium, hogy csak egy példát mondjak, idegeneknek, mint például a *Magyar Film Irodának* is olesőbban dolgozott, mint a Hunniában gyártóknak, melynek telepén működik. Kifogással nem keveredek önmagammal elelntmondásba, mert elsősorban nem azt nehézmenyezem, hogy magánécég munkát kapott, hanem azt, hogy miért van szükség állami filmgyárra. De ha már állami filmgyár van, akkor annak laboratóriumának is kellett volna lennie.

A Hunnia és *Magyar Film Iroda* között már korábban rayonirozás történt oly értelemben, hogy a Hunnia játékfilmet gyárt, a *Magyar Film Iroda* pedig a többi filmet készíti. A *Magyar Film Iroda* játékfilmgyártásra csak hosszú biztatásra és akkor rendezkedett be, amikor a Hunnia már nem tudta legyártani a jelentkező magyar filmeket. Hogy a Hunniának most rosszul megy annak mindenféle oka lehet, de semmiesetre sem lehet, mint okkal most előjönni azzal, hogy azért megy rosszul a dolga, mert a *Magyar Film Iroda* is gyárt játékfilmeket. A *Magyar Film Iroda* tartja

Rudolf Valentino feltámadt!

A SEJK FIA

PALATINUS
Filmterjesztő
kft. Erzsébet-
krt. 56. Tel.:
133-453

Rudolf Valentino és
Bánky Vilma örökszép
filmjének Párizsban
készült hang. változata

Mejelenik július 22-én
a Décsi és Kamara
film színházakban

Ez a nyári bombaüzlet!

a megállapodást a hét filmre addig ameddig fel nem szólítják, hogy azt ne tartsa. Még ma is garantálom, bár nagyon sok idő veszett el, hogy a Magyar Film Iroda még ebben az évben is kétszer hét filmet tud gyártani, ha engedik. Felvetődött az a gondolat is, hogy a Magyar Film Iroda maga vállalkozzon saját rezsi-jében történő filmgyártásra. Ezt, ameddig az az érzésünk, hogy a Magyar Film Irodának rossznéven vesznek, ha sikerei vannak, senki sem kívánhatja tőlünk. Hendikeppelve érezzük magunkat, mert emberi dolog és nem is veszem rossznéven, hogy a felügyeletet gyakorló szervekhez egy állami gyár közelebb áll, mint egy magánvállalkozás, de egy magánvállalkozás ezt a szimpátiát vagy antipátiát alaposan megérzi. Ez tehát a Magyar Film Iroda vállalkozói kedvének hiánya és semmi más.

Ami már most a Hunniát illeti, annak ügyeit én nem ismerem, csak azt tudom, hogy válságban van. Hogy annak mi az oka, vagy mik az okai, azt részben csak sejtem, részben nem tudom. Véleményem szerint főoka, hogy maga az állami konstrukció helytelen. Egy másik ok, amit sejtek és amit már mondtam, az a körülmény, hogy a Hunniának nincs laboratóriuma. Lehet még sok egyéb ok is, de azokat nem ismerem.

A Hunnia szanálásáról a következőket írja:

A Magyar Film Iroda saját tőkéjéből és saját munkaterületeit kifejlesztve rentábilisan dolgozik. A Hunnia körül, amely állami tőkével dolgozik, bajok vannak. Megoldás-e az, amit suttogva szuggerálnak ma mindenfelé, hogy a Magyar Film Irodát, illetve eddigi munkáját kell megnyomorítani és a Hunniába átvezetni szelid nyomással a Magyar Film Iroda üzleteit. Az államhatalom eszközeivel ez lehetséges. Nem hiszem, hogy komoly helyen bárki ilyenre gondolna, de ha ez megtörténnék, az eredmény előrelátható. Egy beteg helyett két beteggel lesz dolgunk. A Magyar Film Iroda ma kétszáznál több állandó alkalmazottat foglalkoztat. Csak munkát és rendeléseket kap, szubvenciót nem. Munkájáért számtalanszor a legnagyobb elismerésben részesült, nyert egy csomó külföldi nagydíjat. Ha a Hunnia beteg, nem a Magyar Film Irodában kell az okát keresni,

hanem a Hunniában. Garantálom, hogy megfelelő konstrukció mellett nem kerül a Hunnia az államnak pénzébe.

Híresztelik azt is, amint már említettem, hogy a Hunniát én akarom megszerezni a Magyar Film Iroda részére. Az Uristen mentsen meg ettől. Ebben a formájában akkor sem kellene, ha ajándékba adnák, ellenben merem mondani, hogy a Hunnia rendbehozható és elérhető az, hogy megfelelő konstrukció mellett ráfizetés nélkül dolgozzék. Hogy hogyan, arról hiába beszélnek, mert amit mondhatnék, az úgyszólván csak teória lehetne. Ilyen kérdésekben az elgondolás maga is fontos ugyan, de életté csak a keresztülvitel teszi, az pedig üzleti téren egyéni kérdés. Én a legjobb tanácsokat adhatom valakinek, amibe az belebukik, akkor, amikor más ugyanazon elvek szerint meg tud valamit csinálni. A Magyar Film Irodának tehát a Hunnia nem kell, de azon segíteni szeretne, hogy legyen magyar film. Ha mégsem lesz elég, rajtunk nem mulik.

Az egész kérdésben pedig végső konklúzióm a következő: színészek, a filmgyártás szakemberei munkásai, érthető módon csak egy szempontot tartanak a szemük előtt s ebben egyezik a véleményük a magyar közönség felfogásával is: magyar filmet minden körülmények között gyártani kell. Nemzeti és kenyérkereseti okok egyaránt ezt követelik. Ennek a követelésnek súlya alatt a mai esődben közelfekvőnek látszik az a gondolat, hogy most már mindegy, hogy ki, magános-e vagy állam, de végre gyártson valaki. Közelfekvő gondolat és csak egy lépés választ el attól, hogy állami filmgyártás kezdődjék. Ezt nem tartom megoldásnak. Nem állami feladat általában sem, de van itt egy másik szempont is, amely nemesak a film területére hanem sok minden másra is vonatkozik. Egy hosszú időn át teljesen szabad gazdasági életben annak minden lehetőségét kihasználva dolgozott és keresett, még pedig sokat keresett a zsidóság. A zsidóság kereseti lehetőségét a zsidótörvény erősen korlátozza. Zsidó üzletemberek helyére mindenütt keresztények kerülnek, keresztényekre várna a filmgyártás is, amely eddig jórészt zsidó kézben volt. Logikus-e és lehet-e olyan útra lépni, amely keresztény vállalkozók és jó üzletemberek helyett

éppen most akar hivatalnokokat nevelni.

Ma sokszor éppen hivatalnokj helyekről megnyilvánul egy mindent államossítani akaró tendencia, ami azt jelentené hogy az új helyzetben a keresztények nem kapják meg a kereseti lehetőséget és azt a lehetőséget sem, hogy az üzleti életbe magukat begyakorolják és a legjobb esetben hivatalnokokká akarnak tenni mindenkit, ami pedig a gazdasági élet biztos halálát jelenti. Ez nemcsak ellentmondás, logikátlanság és ellene mond a józan észnek, hanem veszélyes és kivihetetlen elgondolás. Ily nagyjelentőségű kérdések megoldásánál nem játszhat szerepet az, ha egyes hivatalnokok hatalmi körüket mindig és mindenre inkább kiterjeszteni akarják és beleavatkoznak a magángazdasági élet feladatköreinek minden részletébe. Szükségesnek tartom és erről nem egyszer beszéltem már a nyilvánosság előtt is, a legszigorúbb ellenőrzést, a nyakló nélküli szabad verseny észszerű szabályozását, a túlzott nyereségvágyak korlátozását és minden hasonlót, de abszolút hibának tartom azt a tendenciát, amely végeredményben minden egyéni vállalkozás megölésére vezet és falanszterré teszi a gazdasági életet. Komoly német megnyilatkozásokat lehet olvasni nap-nap mellett, amelyek hangsúlyozzák, hogy a gazdasági élet területén az adott helyzetben elkerülhetetlenül szükséges megszorítások értelemszerűleg meg fognak szünni abban a pillanatban, mihelyt változás áll be Németország mai gazdasági helyzetében és azokra többé szükség nem lesz. Ezt éppen a totális Németországban írják, de amelyben kitűnően dolgozó és óriási keresztény ipar és kereskedelem volt és van, melyet abban, hogy keressen, senki nem akadályoz, sőt! Ilyen körülmények között, amennyire szükséges a már említett legfőbb felügyelet és irányítás arra nevelt jóindulatú és segíteni akaró hivatalnokj karral, ugyanannyira hibás és vészthozó az a falanszter tendencia, amely ahelyett, hogy új magyar kereskedelmi és gazdasági erőnyeket fejlesztené ki az üzleti élet és a vállalkozók kedv javára, éppen azokat a nemzeti hibákat akarja konzerválni, amelyek miatt a magyarság a gazdasági versenyben eddig elmaradt, de amelyből való kilábalásra éppen most tesz hatalmas erőfeszítéseket

Semmi más szándékom nincs, mint helyes megvilágításba hozni a magyar játékfilmgyártás csődbe jutott kérdését. Semmiféle személyes momentum vagy üzleti haszon elgondolásaimnál nem vezet és nincsenek rejtett szándékaim. A magyar film ügyét éppen eléggé ismerem ahhoz, hogy nemcsak jogom, de kötelességem is legyen felszólalni. Feljogosít erre a Magyar Film Iroda több mint tizenötéves sikeres munkája és az a fellendülés, amely a belügyministerségem alatt történt intézkedésem révén a magyar filmgyártásban bekövetkezett.

Állítom, hogy a magyar filmgyártást már holnap újra meg lehet kezdeni és állítom azt is, hogy nincs szükség nagyobb anyagi támogatásra, mint amennyiben a filmgyártás eddig részesült. Állítom, hogy jó vezetés mellett ez a támogatás, az úgynevezett gyártási hitel üzleti alapon is nyújtható. Nincs tehát semmi baj. A gyakorlatlan gyártó tőke is hamarosan betanulhat. Kétségtelenül szükséges volna azonban az, hogy az ügyek hivatali kezelése más módon, más ütemben és mindenekfelett más légkörben történjék.

*

Nem tudjuk, milyen eredményre vezet Kozma Miklós felszólalása. Reméljük azonban, hogy a felvetett és a szakember hozzáértésével megvilágított problémák többé nem kerülhetnek vissza a háttérbe. Kívánatos volna, hogy a hivatott helyről jövő hozzászólás mindenütt megtegye hatását és a magyar filmgyártás régóta vajdó kérdése megoldást nyerne már végre valahára. Akár állami kézben marad a Hunnia Filmgyár, akár magánkezelésbe megy át, mi csak egyet kérünk — azonnali megoldást, hogy a magyar nemzeti filmgyártás megindulhasson a várvárt fejlődés útján.

A premiermozik műsora:

ÁTRIUM	Condor Légió	VII. 7-től	Ufa
CITY	Mr. Moto	VII. 15-től	Fox
CORSO	Tehetséges család	VII. 5-től	Metro
DÉCSI	Veszélyben az élet	VII. 15-től	Kárpát
FÓRUM	Mister Floow	VII. 8-tól	Palló
KAMARA	Veszélyben az élet	VII. 15-től	Kárpát
OMNIA	Mr. Moto	VII. 15-től	Fox
RÁDIUS	Huckleberry Finn	VI. 27-től	Metro
ROYAL APOLLO	N Y Á R I S Z Ü N E T		
SCALA	Tempo 1939	VII. 13-tól	Fox
URÁNIA	Condor Légió	VII. 6-tól	Ufa

hang-
és
képanyag
a
legtökéletesebb

OKTATÓFILM

Bevonul a film az olasz iskolákba is

Megvalósulás előtt áll Bottai olasz közoktatásügyi miniszter nagyszabású oktatásügyi reformja, amely az oktatást minden fajta iskolában közelebbi kapcsolatba kívánja hozni a sportszerű és katonás fasiszta neveléssel. A modern nevelési módszerben természetesen a legmodernebb nevelési eszközök kapnak helyet, köztük elsősorban az — oktatófilm.

Bár az új Carta della Scuola rendelkezései csak az 1940—41 tanévre lépnek életbe, a film nagy jelentőségére való tekintettel egy külön rendelkezés már 1939—40-re beve-

zeti az oktatófilmet az olasz iskolákba, mint segédeszközt, hogy ne veszítsenek egy évet a fontosnak tartott nevelési eszköz fejlődésében. Az olasz minisztertanács még múlt év áprilisában megszavazta Bottai miniszter javaslatát, amely az Istituto Nazionale LUCE felügyelete mellett egy autonóm filmtárt állít fel a filmoktatás fejlesztése céljából. Így született meg a Cinemateca Autonoma per la Cinematografia Scolastica, amely mint önálló intézet került a közoktatásügyi minisztérium alá. Ennek az oktatófilm-szervnek a feladata lesz a filmnek, mint modern oktatási eszköznek a bevezetése az iskolákba. Közoktatásügyi körökben nagy várakozással tekintenek az új intézet működése elé.

SZAKIRODALOM

Pergő Képek. A Magyar Amatőr-filmszövetség hivatalos lapjának, a Pergő Képek-nek júliusi száma most hagyta el a sajtót. Az új füzet tartalmából kiemeljük a következő szakköveket: Káplány Géza: *Művészet-e a film?* Scsigulinszky Károly: *A zürichi verseny*, Lohr Ferenc: *Milyen módszerrel készült Walt Disney „Hófehérké”-je?* (Megjelent a MAGYAR FILM 1939. évi 11. számában), dr. R. W. Carter: *A fémfilmről*, Vásárhelyi István: *A filmfelvevőgépek alkatrészei*. A változatosan szerkesztett Pergő Képek júliusi havi számának érdekes tartalmát pályázatok és hivatalos hírek egészítik ki.

Lapszemle

ÚJ MAGYARSÁG 1939. július 9. vitéz leveli Kozma Miklós: *A magyar filmgyártásnak sok baja van, de megmenthető.*

ÚJ MAGYARSÁG 1939. július 11. vitéz leveli Kozma Miklós: *A nemzeti filmgyártás sorsa.*

L'ILLUSTRAZIONE ITALIANA 1939. július 9. Adolfo Franci: *Parole a bassa voce per un film di Duvivier.*

TOLNAI VILÁGLAPJA 1939. július 12. Hollywoodi levél.

MAGYARSÁG 1939. július 13. Csátary Rezső: *Filmművészeti akadémiát!*

ESTI UJSÁG 1939. július hó 14. *A magyar film sorsa.*

ESTI KURIR 1939. július 14. *Keresik a bűnöst.*

MAGYAR NEMZET 1939. július hó 9. Frey András: *Sztalin Nagy Péter álarcában* (Orosz propaganda-film Londonban).

PESTI NAPLÓ 1939. július hó 14. *Ki a bűnös?*

UJSÁG 1939. július 13. Pünkösti Andor: *Vetített válság.*

M O Z I

SZERKESZTI: MORVAY PÁL, A MMOE ÜGYVEZETŐ ALELNÖKE
MAGYAR MOZGÓKÉPÜZEMENGDÉLYESEK ORSZÁGOS EGYESÜLETE
HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK:

Reflexiók

vitéz leveldi Kozma Miklós ny. miniszter nyilatkozatához

Abban a nyilatkozattengerben, amely a magyar filmgyártás megindítása körül dúl, egészen külön figyelmet érdemel vitéz leveldi Kozma Miklós *Új Magyarország*-beli nyilatkozata. A nyomatékot a nyilatkozó személye adja meg, aki egyrészt másfél évtizede hivatásszerűen és nagy eredménnyel foglalkozik a filmgyártással, másrészt belügyminiszter korában az állam szempontjából is megismerte problémáinkat és a legerélyesebb, egyben eredményes intézkedéseket hozta a filmgyártásért. Kettős minőségében kétségtelenül jogosult arra, hogy egyaránt bírálat alá vonja a válság kiküszöbölése érdekében tett hatósági intézkedéseket és a *Hunnia Filmgyár* közüzemszerű felépítésének eredendő hibáit.

Megállapításai régóta ismeretesek szakmánk vezetői előtt. Új az egész kérdésben az, hogy ő mindezeket miniszter korában is tudta, de összeférhetlenségi okokból nem intézkedhetett, nem vehette kezébe a műtőkést, melynek használatára pedig csak szaktudós merhet vállalkozni.

Kozma Miklós cikkéből következik, hogy

a filmgyártás érdekében eddig hozott intézkedések nem elegendők a gyártás megindítására és fenntartására. De következik az is, hogy a megoldást nem kötelező améta, vagy hasonló rendszabályok hozhatják meg, mert nem a rentabilitás körül van baj, hanem a Hunnia betegségeinek kigyógyítása és a gyártási hitelnek a gyáron keresztül való biztosítása jelenti a problémát.

Megjelölte Kozma Miklós a szerinte helyes megoldás útját is a *Hunnia* magánvállalkozássá való át-

alakításában. Ehhez két megjegyzést fűzünk. Először: ez esetben gondoskodni kell arról, hogy

a gyárak vagy ne kerülhessenek egy kézbe, vagy ha mégis egy kézbe kerülnének, vagy egymással megállapodnának, ennek se most, se később ne vallhassák kárát a filmgyártók;

Másodsor:

ha a magánvállalkozássá való átalakítás hosszabb időt vesz igénybe, úgy az átmeneti idő alatt a Filmalapnak kell gondoskodnia arról, hogy ez alatt se akadhasson meg a gyártás tőke hiányában.

Van azonban másik eshetőség is, ha az állam ragaszkodik ahhoz, hogy a filmgyárat maga tartsa üzemben. Ez esetben tudomásul kell vennie azt, hogy

hivatását eredendő hibákból kifolyólag a Hunnia csak akkor teljesítheti, ha megfelelő állami támogatásban részesül.

Ez el is képzelhető, meg is oldható — ha így akarják —, hiszen ha indokolható az Operaház és a Nemzeti Színház deficitje (nem is szólva Lillafüred felépítéséről), sokszorosan joga-

sabb az előbbieket szubvencióinak töredékével alátámasztani az állami filmgyárat.

Ha azonban sem jobbra, sem balra nem döntenek,

legalább is fel kell szabadítani a Magyar Film Irodát, hogy szabad kézzel gyárthasson és pótolhassa a Hunniánál elmaradt filmeket.

Kozma Miklós nyilatkozata felelősségteljes helyzetet teremtett az illetékes tényezők számára és kimondotta a sürgősséget a Hunnia ügyére. Ezt az aktát, ezt a felelősséget nem szabad többé az érdekelt minisztériumok között ide-oda tologatni. Azonnal és gyökeresen intézkedni kell! A bűnbakkeresés nem vezet célra, csak elhúzza a megoldást. Hiba volt, ami eddig történt — illetve nem történt —, de még nagyobb hiba lenne Kozma Miklós megnyilatkozása után — nem intézkedni!

M. P.

Üzleti eredmények

A nyári évadban szándékosan mellőztük az üzleti eredményekről adott heti beszámolóinkat, mivel azt egyrészt a nyári meleg, másrészt a színrekerült filmek gyenge minősége feleslegessé tette. Mégis szükségesnek tartjuk ezúttal beszámolni arról, hogy a nagy meleg ellenére is átütő sikert aratott a „Condor légő”. Az Átrium és főleg az Uránia téli bevételeket csinálnak, a közönség izgalommal nézi a filmet, tapsol és hazatérve, nem felejt el a szerzett benyomásokat, hanem beszél a filmről, terjeszti annak híreit.

Ugyancsak be kell számolnunk a „Huckleberry Finn” sikeréről is, amely előreláthatóan hosszabb ideig marad műsorán a Rádiusban.

A

MAGYAR

FILM

az egyetlen
szakmai
hirdetési orgánus!

ÚJ FILMEK

Gyermekorvos

(Kinderarzt dr. Engel)

Írta: Johannes Riemann.

Filmre írta: Richard Buch.

Rendezte: Johannes Riemann.

Főszereplők: Paul Hörbiger, Victoria von Ballasko, Oscar Sima.

Gyártotta: Tobis.

Beszél: németül.

Hossza: 2374 méter.

Cenzura: aluli.

Kölcsönző: Palló.

Bemutatta: Scala, július 7.

*

Dr. Engel, a gyermekkórház főorvosa a gyermekek és anyák bálványa. Esténként a legelölkelőbb hölgyek hallgatják előadásait a „Gyermek lélektanáról“. Előadás után dr. Engelt a Corsó kávéházban kedélyes sakkparti várja, a munkától fáradt orvos egyetlen szórakozása. A kávéház tulajdonosa Dillmann, hevesen udvarol Mária Winklernek, aki a kávéház zenekarának primhegedűse. Mária kislánya súlyosan megbetegedett, éppen telefonértesítést kap, hogy a kislány igen rosszul van. Amikor megtudja, hogy dr. Engel, a híres gyermekorvos a kávéházban tartózkodik, megnyugszik abban a reményben, hogy majd eljön vele a beteg kislányhoz. Azonban közben dr. Engel elmegy, mire Mária otthagyja a zenekart és kétségbeesetten utána rohan. Dillmann, aki különben is haragszik Mária-ra, mert az nem akar feleségül menni hozzá, azonnal elbocsátja. Közben elszállították a kislányt a gyermekkórházba, Mária megnyugszik, hogy jó kezekben van dr. Engelnél. A kislány hamarosan meg is gyógyul és közeledik a nap, hogy hazaviszik, ami nemcsak a kislánynak esik neheze, aki rajongásig megszerette a doktor bácsit, hanem dr. Engelnek is, aki igen megszerette a fiú anyját, Móriát. Közben Mária háziasszonya unszolására beleegyezik, hogy feleségül megy Dillmannhoz, hogy a gyermeket el tudja tartani. Az eljegyzési vacsorát a Corsó kávéházban tartják meg, Móriát ünneplik kollegái, de amikor Dillmann odavisz hozz dr. Engelt, mint a kávéház régi törzsvendégét, hogy az eljegyzési vacsorán velük tartson, — Mária elrohan. Közben otthon a kislány, hogy újra beteg legyen és a doktor bácsi újra eljőjön, leönti magát vízzel ágyacskájában. Mária halálra ijed, mikor a gyermeket csuromvízesen találja, rőtön orvosért küld. Idegen orvosért... csak ne dr. Engelt. Mire dr. Engel megjelenik az ajtóban, boldog mosollyal az ajkán, megértette Mária viselkedéséből, hogy szereti. A kis Hans boldogan látja, hogy anyukája és az imádott doktor bácsi megtalálták egymást.

*

Édesen naív történet az aranyzívű doktorbácsiról. Paul Hörbiger el tudja hitetni, hogy a gyermekek rajonganak érte. A gyerekszereplők bájosak.

Mister Flow

(Egy asszony bolondja)

Írta: Gaston Leroux.

Rendezte: Robert Siodmac.

Főszereplők: Fernand Gravey, Edwige Feuillère, Louis Jouvet.

Gyártotta: Continental film, Paris, 1937.

Beszél: franciául.

Magyar szöveg: Siklósi Iván.

Hossza: 2490 méter.

Cenzura: felüli.

Kölcsönző: Palló.

Bemutatta: Fórum, július 8.

*

Rozé-hez, egy párisi ügyvédhez, beállít egy ismeretlen ember és Lord Scarlet megbízásából felkéri egy lopási ügyben a bűnös védelmére. Ugyanis Durin, a Lord koromnyikja ellopott egy nyakkendőfűt és a Lord első felháborodásában feljelentette, azonban megbánta és most szeretné, ha a megtévedt embert sikerülne felmenteni. Rozé vállalja a védelmet, felkeresi Durint vizsgálati fogságában és itt megtudja, hogy Durint Lady Scarlet egy titokzatos börtön megszerzésére kérte fel. Ha két napon belül a lady nem kapja meg a börtöndöt, öngyilkos lesz. Rozé, hogy ez ne történjen meg, elmegy a börtöndért és a legnagyobb meglepetésére a börtönben betörőszerszámokat és a saját fényképét találja. Rájön, hogy ezzel a csapdával őt is belekeverték a hírhedt „Mister Flow“ ügybe, akit az egész világ rendőrsége köröz. Mivel a börtön nála van, látszólag cinkosa lett a kalandornak. Durin most már rábeszéli, hogy a titokzatos börtöndöt vigye el Deauville-be Lady Helena Scarlethez és nevében adja át neki. Deauville-ben Rozé legnagyobb meglepetésére Lady Helena régi ismerősként üdvözli és az ügyvéd minden tiltakozása ellenére azt állítja, hogy ő Mr. Prim, aki annak idején Durint komornyiknak ajánlotta nekik. Rozé halálisan beleszeret Lady Helenába, eszköz lesz a kezében és napról-napra bonyolultabb helyzetekbe keveredik. Rozénak az a meggyőződése, hogy a titokzatos Mr. Flow nem más, mint a börtönbe zárt komornyik és Lady Helena a cinkosa. Az asszony nem is tiltakozik ez ellen, de tudja, hogy az ügyvéd szerelmes belé, tehát nem fél attól, hogy lefogja leplezni. Rozé Lady Helenával egész sereg izgalmas kalandba keveredik, sőt már-már komoly bonyodalmak keletkeznek... ha végül nem derülne ki, hogy Helena az egész komédiát azért játszotta végig, hogy megismerkedjék az ügyvéddel és magába bolondítsa őt. Miután Lord Scarlet vadász-szerencsétlenség áldozata lett: Helena és Rozé egymáséi lesznek...

*

Az évad egyik legsikerültebb francia filmje. Bűnügyi történet a szokott sablontól mentesen. Meséje fordulatos, frapáns, a szereplők játéka külön élmény. A nagy hőség ellenére is siker.

A dzsungel hőse

(Az őserdőök császára)

(Call of the Savage)

Írta: Nate Gatzert, George Plympton, Basil Dickey.

Rendezte: Louis Friedlander.

Főszereplők: Noah Beery jr., Dorothy Short.

Gyártotta: Universal, 1939.

Beszél: angolul.

Magyar szöveg: Pacséry László.

Hossza: 2200 méter.

Cenzura: aluli.

Kölcsönző: Universal.

Bemutatta, City, Kamara, július 8.

*

Dr. Harry Trevor, az amerikai tudós, egy new-yorki alapítvány megbízásából Afrikában kutatja a gyermekparalízis ellenszerét. Vetélytársa, dr. Franck Bracken, szintén az alapítvány afrikai telepén dolgozik. Kapzsi, alattomos ember, akit nem annyira a feladat humánus jelentősége érdekel, hanem inkább a félmillió dollár, amit egy dúsgazdag hölgy az ellenszer felfedezője részére New-Yorkba letétbe helyezett. Míg Bracken hónapokig eredménytelenül kísérletezik, Dr. Trevor egy napon azzal a bejelentéssel lepi meg irigy vetélytársát, hogy felfedezte a szerumot. A sunyi ember minden igyekeztével most már azon van, hogy megkaparintsa a szerum képletét. Asszisztense, dr. Philipps, segít neki ebben. Dr. Trevor sejti a két gazember tervét és hogy a képlet egykönnyen ne juthasson kezükre, egyik felét pergamentre írja, másik felét pedig rávási egy karkötőre, melyet fiacskája, Jan, visel. Alig néhány órával a szerum felfedezése után tűz üt ki. Jant egy szelíd csimpánz, Chicma, menti meg és az őserdőbe menekül vele. Trevor a szerencsétlenség következtében elveszti emlékezetét és jóindulatú négerek falujába kerül, ahol 15 év múlva egy amerikai telepes, Mr. Andrews rákad. Dr. Bracken a tűzvész után hazatért, de amikor Amerikában olvassa, hogy Trevor megkerült, visszautazik asszisztensével Afrikába. Még mindig nem mondtott le a reményről, pedig jól tudja, hogy Trevor csak egyik felét őrzi, a másik fele kislánnyal együtt elveszett. Bracken a benszülőttektől hallja, hogy fehér vadfiú él a dzsungelben egy csimpánz társaságában és biztosra veszi, hogy ez csak Jan lehet. Nosza megindul a hajszára, mely izgalmas bonyodalmak és harcok során végül egy rejtett afrikai országban végződik: Mu császár birodalmában, ahol a képletet hajszoló banditák megbűnhődnek kapzsiságukért. Jan, a dzsungel diadalmas hőse pedig elnyeri a császár leányának kezét.

*

A jól bevált Tarzan-recept szerint készült film szinte percnként újabb és újabb hátborzongató dzsungel-izgalommal szolgál. Noah Beery ügyes vadember. Dzsungelfilmkedvelőknek ajánljuk.

Tempo 1939

Gyártotta: Fox.

Beszél: angolul.

Magyar szöveg: Pásztor József.

Hossza: 2750 méter.

Cenzura: aluli.

Kölcsönző: Fox.

Bemutatta: Scala, július 13.

*

A vitágtörténelem legutóbbi izgalmas hónapjainak hűséges krónikása ez a tempósan, lendületesen iramban pergő film. Olyan, mintha egy magazinnak az utolsó évfolyamából kivágták és egybefűzték

volna a legérdekesebb oldalakat, azzal a különbséggel, hogy ez a filmre átvitt magazinriport él, mozog és beszél. Amit elmond, az nem az újságíró esetleges elfogult megállapítása, hanem izgalmas, színes helyszíni közvetítés a világtörténelem boszorkányműsorjáról. A műsor riport-részében két film szerepel, amelyeknek aktualitása soha nem volt, de talán soha nem is lesz akkora, mint éppen ezekben a napokban. Az egyikben, amelynek címe „Békére Készül a Világ“ a címe, az öt világrész kegyetlen fegyverkezését mutatják be, a másikban pedig villámszerűen száguldanak végig az elmúlt esztendő történetén. Ennek a címe „Tíz perc világtörténelem“. A műsor többi részében láttunk egy remek állatfilmet, az „Állatkerti primadonnák“-at, egy amerikai méretű varieté-filmet, „Broadway-Fantázia“ címmel, egy, a világ minden tájáról összehordott furcsaságokat bemutató riportfilmet, „Ritkaságok riportja“ címmel, két, az összes sportokkal foglalkozó filmet, „Szépség és sport“ és „A motorsport akrobatái“ címmel és egy technicolor színes rajzfilmet, amelyben 50 gyönyörű amerikai modell az őszi divatot mutatja be.

*

A Fox minden nyári idényben megjelenteti híradó- és kisfilmgyűjteményét. Az idén különösen érdekes a híradórész, hiszen 1938 valóban századunk egyik legmozgalmasabb éve volt. A kisfilmeket is szerencsés kézzel válogatták össze. Ezek a filmek pompás kísérőműsorul fognak szolgálni.

HIREK

BÁNÓCZY BÉLA JUBILEUMA

A székesfővárosi oktató filmügyek műszaki vezetője, Bánóczy Béla műszakitanácsos az elmúlt héten ünnepelte szolgálatának 25 éves jubileumát. A nevezetes évforduló alkalmával kartársai, őszinte szeretettel halmozták el feljebbvalójukat, aki a fővárosi oktatófilmügyek terén maradandó munkával állított emléket magának.

BALOGH LÁSZLÓ dr. ELŐLEPTETÉSE

Dr. Balogh László c. min. oszt. tanácsos, a miniszterelnökségi propaganda-osztály filmügyi előadója, a legutóbbi kinevezések alkalmával rangjához a jelleget is megkapta.

BORNEMISZA BÉLA

főmérnök, az iparügyi minisztérium filmügyi előadója, a multheti kinevezések során műszaki tanácsossá lépett elő.

UFA-HIREK

Megirtuk mult héten, hogy az Ufa budapesti két vezetője: Tamásy József cégvezető és Rennard Béla, az Uránia Filmszínház igazgatója, az Ufa új szezonbeli anyagának kiválogatása céljából Berlinbe utazott. Tamásy és Rennard időközben már visszaérkeztek Budapestre. Alkalmunk volt beszélgetést folytatni a két Ufa-vezetővel, akik elmondták, hogy az 1939/40-es évadra forgalombahozni szándékol 24 Ufa- és Terra-anyagból 11 filmet tekintettek meg Berlinben. A kiválogatott újdonságok egytől-egyig kimagasló termékei az újjászületett német filmkultúrának. Augusztus közepén egy szakmai bemutató keretében már ízelítőt fog nyújtani az Ufa mozivevőközönségének jövőévi programjából, amikor is 8-10 film kerül majd színre meghívott szakközönség előtt. — A megüresedett Ufa-vezérigazgatói széket Ernst Fliegel, a vállalat volt varsói fiókjának igazgatója foglalja el, aki, értesülésünk szerint, szombaton érkezik Budapestre és a jövő héten fogadja a magyar sajtó képviselőit. — Rennard Béla, akiről az utóbbi hetekben az a hír terjedt el a szakmában, hogy az egyik új mozikonzern élére kerül, végleg megkötötte a réginel előnyösebb szerződését az Ufa-val és ennek értelmében az Uránia Filmszínház igazgatója marad az új szezonban is.

MEZŐGAZDASÁGI FILM- BEMUTATÓ AZ URÁNIÁBAN

Megirtuk legutóbbi számunkban, hogy a Budapestben most zajló VI. Mezőgazdasági Ipari Nemzetközi Kongresszusa alkalmából a Külkereskedelmi Hivatal egy magyar mezőgazdasági kultúrfilmet fog bemutatni a kongresszus résztvevőinek. A filmbemutató az elmúlt héten meg is történt az Uránia Filmszínházban, ahol csütörtökön délelőtt került színre a Magyar Film Irodá-ban készült mezőgazdasági ipari film a kongresszus külföldi delegáltjainak jelenlétében osztatlan, nagy tetszés mellett.

UNIVERSAL-BROSÚRA

Eredeti elgondolású és kivitelezésű brosúrával kopogtatott be a postás a magyar mozisok ajtaján. Az Universal hozta nyilvánosságra jövőévi anyagát, amely mindössze 8 filmből áll, de a azok mindegyike válogatott

alkotása az amerikai filmgyártásnak. Az Universal érdekes brosúrája tulajdonképpen egy díszesebb irodai dosszié, amelynek egy-egy filmről szóló lapjai be vannak fűzve és egyben azt a célt szolgálják, hogy a vállalatlaltal összeköttetésben álló mozisok mindennemű üzleti levelezésüket is ebben a dossziében gyűjtsék. Amellett összesítő blanketták is helyet foglalnak benne, hogy azokra a mozisoknak alkalma legyen a filmek üzleti eredményeit is feljegyezni. Az eddig szokásos díszes katalógus helyett megjelent Universal-dossziében foglalt filmek főszereplői közül a következő sztárok nevét irtuk ki: Deanna Durbin, Robert Cummings, Irene Dunne, Charles Boyer, Bing Crosby, Joan Blondell, Frankie Thomas, Frances Robinson, Constance Bennett, Vincent Price, Charles Bickford, Douglas Fairbanks jr., Basil Rathbone, Lionel Atwill, Noah Beery jr. Dorothy Short, Kenny Baker és Joan Colin.

BORDY BELLA FRANCIA FILMEN

Az Operaház kiváló primaballerináját, Bodry Bellát, aki magyar filmen már bemutatta különleges filmjátszó tehetségét, mint értesülünk, az egyik párisi filmgyár sürgönyileg hívta meg, egy francia társadalmi film főszerepének alakítására. Bordy Bella rövidesen Párisba utazik, hogy még a nyár folyamán eljuttassa a neki szánt francia film vezetőszerepét, természetesen franciául. A tervezett filmben a magyar primaballerina persze tánctudását is be fogja mutatni.

RÁDIÓ-ELŐADÁS A FILMSZÍNÉSRŐL

Július 19-én, szerdán a magyar rádió II. hullámhosszán este 8 óra 20 perckor Szitnyai Jenő előadást tart *Színész a színpadon, a filmen és a rádióban* címmel.

EGY SZÉKESFEHÉRVÁRI MOZIBAN AZ ÁRAM MEGŐLTTE A GÉPÉSZT

címen multheti számunkban tévedésből azt irtuk, hogy a sajnálatos eset a székesfehérvári Alba filmszínházban történt. Helytelen információkat most helyesbítjük azzal, hogy az áram a kislángi moziban ölte meg a gépészt. Az utóbbi mozinak az előbbivel semmiféle összeköttetése nincs s az Alba filmszínházban hasonló baleset már csak azért sem történhetett, mert az új mozi technikai berendezése teljesen modern.

KÜLFÖLD

ANGLIA

Mozi és távolbalátás

Az angol mozisok ezévi közgyűlésén éles vita fejlődött ki a távolbalátás és a mozgóképszínház jövőbeli viszonyáról. A vita alapjául az szolgált, hogy az utóbbi időben több ízben közvetítettek távolbalátás útján nagyobb eseményeket a mozik a nagyközönség részére. A *Gaumont British* vezetője — tekintettel, hogy a vállalat erősen érdekelt a *Baird*-féle távolbalátó vállalatban — valamint az *Odeon*-konzern és a *Scophony* a távolbavetítés mellett foglaltak állást, míg amerikai cégek igazgatói ellene nyilatkoztak azzal az indoklással, hogy nem támogatják azt a szórakozási eszközt, amely a film- és moziipar erős konkurrenciáját jelenti.

BULGÁRIA

A bulgár film- és moziipar

Rövid híradó és kultúrfilmfelvételektől eltekintve, Bulgária nem gyártásával. Az elmúlt évben visszavonta a kormány a külföldi behozatal korlátozásáról szóló rendeletét, ami elősegítette a behozatal növelését. A külföldi filmeket külön cenzurabizottság vizsgálja, melynek tagjait a kultuszminiszter állítja össze. Ez a bizottság visszautasít minden filmet, amely kommunista vagy anarchista propagandát fejtene ki, erkölctelen tartalmú vagy a királyi házat, a hadsereget vagy a más nemzetekkel szemben fennálló jóviszonyt sértené.

Bulgáriában 111 mozi működik 44.340 ülőhellyel. Ezek közül 83 játszik mindennap, 2 játszik 5 napig, 12 négy napig, 7 három napig és 7 két napig egy héten.

DÉLAMERIKA

Peru filmpiaci számokban

A délamerikai Peruban 255 mozi működött az elmúlt évben, melyek közül Limában 51, Callao-ban 8, Balneariosban 13 volt üzemben, míg az ország északi körzetében 103, a középkerületben 21, és a déli körzetben 29. Az aránylag kis mozipark játékfilmszükséglete igen magasnak mondható, amennyiben az elmúlt szezonban 475 játékfilmet mutattak be, melyek közül 319 angol-, 100 spanyol-, 8 olasz- és 6 német nyelvű film volt, míg kettőt utószinkron alakjában vetítettek. A

mozik évi összjövedelme 7 millió sole volt, amelyből a három nagyobb városra 5.5 millió esett és csak másfél milliót jövedelmeztek a vidéki mozik.

ÉSZAKAMERIKA

Amerika tiltakozása az angol flotta-filmek ellen

Az *Egyesült Államok Tengerészeti Bizottsága* (United States Maritime Commission) tiltakozást jelentett be a legújabban elkészült angol film, *A tengerek urai* (The Rulers of the Seas) ellen, melyben Douglas Fairbanks-szel a főszerepben a *Paramount* filmvállalat a *Cunard White Star Line* történetét vitte drámai feldolgozásban filmre. Az indoklás szerint a bizottság nem kívánja az angol kereskedelmi hajózási társaság multját kétségbevonni, de az amerikai kereskedelmi tengerészet legalább is hasonló beállításra tarthat számot története alapján.

Háromszáz szárnycsapás egy másodperc alatt

A *massachusettsi Technológiai Intézet* filmkamarát szerkesztett, melynek segítségével százszáz másodpercnyi felvételeket lehet csinálni. A felvételkészülék segítségével felvételeket csináltak a bogarak repüléséről is és megállapították, hogy többfajta bogár és rovar van, amelyek másodpercenként 300 szárnycsapással repülnek

ÉSZTORSZÁG

Az észt filmpiac mérlege 1938—39-ben

Az észt kormány behozatali kontingenssel irányítja az észt filmpiacot. Az 1937—38. évaddal szemben az elmúlt évben 180-ról 191-re emelte a kormány a behozatali kontingenst, amely hat kölcsönző csoport között került felosztásra. Az észt saját gyártás híradókra, kultúr- és oktatófilmekre szorítkozik. Az *Eesti Kuulturfilm* kiadásában megjelenő híradók 1938 óta kötelezően bemutatásra kerülnek minden mozgóképszínházban. A híradó hetenként 5 kópiában jelenik meg a tallini 5 premierszínházban s azután kerül az utánjátszó, másodhetes stb. mozikba. Minthogy a kölcsöndíjakból befolyó jövedelem nem fedi a híradókiadás költségeit, a kormány szubvencióval támogatja az *Eesti Kuulturfilm*et, sőt ide folynak be az észt Filmipari alap bevételei is, amelyek a külföldről behozott filmek után fizetett 5 Senti összegekből tevődnek össze. Észtországban az elmúlt szezonban 62 mozi működött,

ebből 15 Tallinnban, melyek az elmúlt évben 1.700.00.— észt koronát forgalmaztak. A teljes bevétel fele a tallinni mozik bevétele volt.

NÉMETORSZÁG

A Wien-Film építkezései

Goebbels dr. ostmarki látogatása után újabb erővel indult meg a bécskörnyéki műteremépítés a Rosenhügelen. A *Wien-Film* két új műtermet épít, melyeket park vesz körül a külső felvételek számára. Úszoda is épül nemcsak filmfelvételi célokra, hanem a szereplők és közreműködők üdülésére is.

Rökk Marika Hamburgban

A tehetséges magyar *Ufa*-művésznő német partnerével, Rudi Godden-nel július elején Hamburgba érkezett, ahol megjelent legújabb filmjének, a *Halló Janine*-nak premierjén. A jólsikerült bemutató után meleg ünneplésben részesítette a közönség a megjelent szereplőket és közreműködőket, elsősorban Rökk Marikát, aki sikereinek sorát ezúttal ismét külföldön gyarapította.

Sandroek-émlékmű Bécsben

A neves osztrák művésznőnek, Adele Sandroeknak síremlékét augusztus 17-én leplezik le a Wien-Matzlendorf-i evangélikus temetőben. Az emlékmű, melyet a művésznő nővére emeltetett, Karl Zinsler szobrásztanár alkotása. A szobor az osztrák színművészet egyik legnagyobbnevű képviselőjének emlékét fogja hirdetni.

Bolváry Géza legújabb filmje

A neves magyar rendező legújabb filmje egy *Ufa*-vígjáték lesz *Des Widerspenstigen Zähmung* címmel, melynek főszerepét Paula Wessely alakítja.

Nagy Kató legújabb szerepe

Az Erich Waschneck rendezésében készülő *Zwischen Hamburg und Haiti* című *Ufa*-film női főszerepét Nagy Kató játssza, míg partnerei Gustav Knuth és Ferdinand Marian lesznek.

SVÉDORSZÁG

Svéd mozisok körútja

Augusztusban svéd mozgóképszínházengedélyesek csoportja indul útnak Németországba, ahol a berlini mozikat és a berlinkörnyéki műtermeket tanulmányozzák. A német fővárosból Prágába s onnan Budapestre jönnek a svéd mozisok. Néhánynapos pesti tartózkodás után a lidói filmversenyekre utaznak tovább.

SZAKMAI CÍMTÁR

- Adler Ferenc** mozi rendezés és moziképviselet, VII., Erzsébet-körút 9-11.
- Agfaphotó**, V., Nádor-u. 12. T.: 110-190, 124-194.
- Alfa film**, VII., Erzsébet krt. 8. Telefon: 144-808, 140-028.
- Arany filmducco**, VIII., Dankó-utca 22. Tel.: 149-489.
- Atelier film**, VII., Erzsébet-krt. 8. Tel.: 333-736. Raktár a házban.
- Aurora film**, VII., Rákóczi-út 4. Tel.: 136-036.
- eregi Ernő adm. szerv. iroda**, V., Tátra-utca 15/b. Tel.: 311-537.
- Brüger Ferenc filmkölsönző**, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 138-031.
- Camera kft.**, VII., Erzsébet-körút 27. Tel.: 138-222.
- Cinema**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 337-570. Raktár a házban.
- Continental film**, VII., Rákóczi-út 12. Tel.: 133-532. Raktár: VII., Erzsébet-körút 8.
- Deák film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 136-635. Raktár a házban.
- Diatyp laboratórium**, VII., Rottenbiller-u. 19. Tel.: 145-304.
- Eco film**, VII., Rákóczi-út 12. Tel.: 342-976. Raktár: VIII., Népszínház-u. 21. Tel.: 342-984.
- Electra film**, XIV., Thököly-út 21. Tel.: 337-578.
- Elektrik kinotechnikai vállalat**, vetítógépek, hangleadó készülékek, vetítőszenek stb. legnagyobb raktára, VIII., Röck Szilárd-u. 18. Tel.: 344-782.
- Elit film**, VII., Erzsébet-körút 24. Raktár: VII., Erzsébet-körút 8.
- Engel Fülöp**, V., Sas-u. 7. Tel.: 184-005.
- Farkas J. M.** VIII., József-körút 19. Tel.: 132-805.
- Fehér Endre**, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 135-696.
- Filmatyp laboratórium**, XIV., Szentés-u. 60. Tel.: 296-371.
- Filmcenzura**, IV., Eskü-tér 6. Tel.: 183-072, aleln.: 183-073.
- Filmexpress kft.**, VII., Erzsébet-körút 9. Tel.: 133-671, 133-672.
- Filmértékesítő**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 333-797.
- Filmfotó üzem**, VIII., Röck Szilárd-u. 11. Tel.: 130-805.
- Filmkamara**, VI., Andrássy-út 69. Tel.: 113-305.
- Filmservice**, VII., Erzsébet-körút 9-11. T.: 144-888, 131-415.
- Fox film**, VIII., Rákóczi-út 9. Tel.: 139-437, 131-658. Raktár: VI., Liszt Ferenc-tér 6. Tel.: 139-437, 131-658.
- Gevaert**, V., Deák Ferenc-tér 3. Tel.: 180-318.
- Grawatsch Ottó**, VIII., József-körút 71. Tel.: 145-193.
- Güttler Antal**, lásd: **Palatinus film**.
- Gyimesy Kásás Ernő**, a **MAGYAR FILM** kiadóhivatali főnöke, XIV., Semsey Andor-u. 5. Tel.: 499-752.
- Hajdu film**, XI., Horthy Miklós-út 70. Tel.: 258-058.
- Hanza film**, XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 297-999.
- Hangosfilmgyártó kft.**, VII., Erzsébet-krt. 8. Tel.: 144-808.
- Harmonia film**, VII., Akácfa-u. 7. Tel.: 135-287. Raktár: VIII., Népszínház-u. 21. Tel.: 142-984.
- Hebel Gyula szállító**, VI., Váci-út 1. Tel.: 115-947.
- Helikon filmvállalat**, VIII., Röck Szilárd-utca 24. Tel.: 133-705. Raktár: VII., Erzsébet-körút 8.
- Hermes film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 140-028.
- Herschdorfer J. filmvállalata**, VII., Erzsébet-körút 8.
- Hirsch és Tsuk**, VII., Dohány-u. 42. (Kamara mozi) Tel.: 143-835 és 144-027.
- Hunnia filmhelyező irodája**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 132-828, 132-888.
- Hunnia filmgyár rt.** (Filmipari Alap), XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 297-999, 297-622, 297-035, Bingert János dr. ig.: 296-060.
- Íbusz filmszállítás és kölcsönzés**, V., Bálvány-u. 2. Tel.: *180-876.
- Kamara**, VI., Andrássy-út 69. Telefon: 113-305.
- Kárpát film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 340-350. Raktár a házban.
- Kino film**, VIII., Röck Szilárd-u. 20. Tel.: 136-942. Raktár a házban.
- Kodak**, V., Báthory-u. 6. Tel.: 114-158, 114-184.
- Kovács és Faludi laboratórium**, XIV., Gyarmat-u. 35. Tel.: 297-855. Synchron műterem: XIV., Gyarmat-u. 49/b. Tel.: 297-487.
- Kormos Miklós filmvállalata**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 133-036. Raktár a házban.
- Kovács Emil és Társa**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 145-948. Raktár a házban.
- Központi filmkezelő**, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 144-863, 139-990.
- Krupka filmgyár és laboratórium**, XIV., Bácskai-u. 29/b. Tel.: 496-741.
- Kultúr film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 137-438.
- Lajta Andor**, XIV., Thököly-út 75. Tel.: 297-076.
- Lux film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 143-195. Raktár a házban.
- MAGYAR FILM** VI., Andrássy-út 69. T.: 113-305.
- Magyar Film Iroda RT.**, IX., Könyves Kálmán-körút 15. Tel.: 146-346, este 7 órától reggel 9 óráig, valamint vasár- és ünnepnap: 146-343, játékfilmgyártás: 146-342, színészöltözők: 140-727, Inkey Tibor fényképész: 135-949, feliratkészítő üzem: 139-211. Híradókiadás: VIII., Szentkirályi-u. 25. Tel.: 145-510. Fényképezem: VIII., Sándor-u. 5-7. Tel.: 145-510.
- Magyar Film Otthon**, VI., Eötvös-u. 25/b. Tel.: 122 463.
- MMOE**, VIII., Csokonay-u. 10. Telefon: 136-005.
- Matador film**, VIII., Sándor-tér 2. Tel.: 132-774.
- Mester film**, XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 297-999.
- Metro-Goldwyn-Mayer**, VIII., Sándor-tér 3. Tel.: 144-424, 144-425. Raktár a házban.
- Milo film**, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 130-700.
- Mozgóképzemzeti rt. kölcsönosztálya**, VII., Erzsébet-körút 45. Tel.: 144-487, 144-488. Raktár: VIII., Kun-u. 12. Tel.: 144-486.
- Magyar Mozgófénykép-gépkezelők Országos Egyesülete**, VII., Rákóczi-út 50. Tel.: 337-598. (D. u. 2-4.)
- Művészfilm**, VII., Rákóczi-út 40. Tel.: 340-397. Raktár a házban.
- New York kávéház**, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 131-980, 131-981.
- Objectív film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 330-793.
- Oktatófilm kirendeltség**, VIII., Csepregy-u. 4. Tel.: 330-926.
- Oláh György gépészmérnök**, a Zeiss Ikon A. G. mozigépeinek képviselője, VIII., Röck Szilárd-u. 20. Tel.: 349-933.
- OMME**, VIII., Csokonay-u. 10. Telefon: 143-013.
- Orbán-Márkus**, VII., Hársfa-u. 6. Tel.: 132-940.
- Pacséry László**, XII., Királyhágó-u. 16.
- Pajor Ferenc**, VII., Munkás-u. 3/b. Telefonszám: 144-087.
- Palatinus film**, VII., Erzsébet-körút 56. Tel.: 133-453.
- Pallas film**, XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 279-999.
- Palló film kft.** VII., Rákóczi-út 12. Tel.: 133-532. Raktár a házban.
- Pap film**, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 138-031. Raktár a házban.
- Paramount film**, VIII., Rákóczi-út 59. Tel.: 134-437, 140-522. Raktár a házban.
- Pásztor film**, VI., Nagymező-utca 22. Tel.: 123-773.
- Pátria film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 140-625. Raktár: VIII., Népszínház-u. 19. Tel.: 349-414.
- Pogazus film**, VII., Erzsébet-körút 7. sz. (Ideiglenes cím).
- Petsman Ferenc**, VIII., Mária-u. 19. Tel.: 136-449.
- Petsman László**, VI., Teréz-körút 3. Tel.: 112-890. Csillaghegy: 163-429.
- Photophon film**, VII., Erzsébet-krt. 8. Tel.: 336-635.
- Phöbus filmkölsönző**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 131-562. Raktár a házban.
- Pictura film**, XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 297-999.
- Prizma film**, VI., Andrássy-út 68. Tel.: 122-345.
- Projectograph**, VIII., Rákóczi-tér 11. Tel.: 132-201.
- Rádó István**, VI., Andrássy-út 68. Tel.: 122-345.
- Reflektorfilm**, VII., Sándor-tér 4. Tel.: 142-529. Raktár: VIII., Röck Szilárd-u. 20. Tel.: 140-722.
- Rex film**, VII., Erzsébet-körút 8. Telefon: 131-562. Raktár a házban.
- Schilling Gyula**, VII., Rózsa-u. 33. Tel.: 141-009.
- Seidl és Veress laboratórium**, XIV., Thököly-út 61. Tel.: 297-775.
- Simonyi Vilmos mérnök**, a MMOE szakértője, XI., Fehérvári-út 147. T.: 257-110.
- Sláger film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 143-195. Raktár a házban.
- Standard film**, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 333-797. Thököly-út 61. Tel.: 497-775.
- Star filmgyár**, VI., Vilmos császár-út 53. Tel.: 113-036. Gyártelep: II., Pasaréti-út 122. Tel.: 164-287.
- Székelly Sándor mérnök**, az OMME szakértője, V., Pozsonyi-út 40. Tel.: 292-506.
- Szenásy-Macskássy színes trükkfilmek**, IV., Múzeum-körút 1/b. Tel.: 380-027.
- Tobis film**, VII., Erzsébet-körút 16. Tel.: 143-411.
- Telefongyár R. T.**, XIV., Hungária-körút 126-128. Tel.: 297-930.
- Turul Szövetség Szépművés B. E.** vetítő mozgalmi törzs, VIII., Röck Szilárd-utca 20.
- Ufa film**, IV., Kossuth Lajos-u. 13. Tel.: 183-858. Raktár a házban. Telefon: 389-036.
- Ungár Sándor filmkölsönző**, VIII., Sándor-tér 2. Tel.: 132-774. Raktár: VIII., Röck Szilárd-u. 20. Tel.: 140-722.
- Unitas film**, VIII., Erzsébet-körút 45. Tel.: 144-487, 144-488. Raktár: VIII., Kun-utca 12. Tel.: 144-486.
- Universal film**, VIII., Népszínház-u. 21. Tel.: 138-447, 138-448. Raktár a házban.
- Váczai Dezső**, a **MAGYAR FILM** f. szerkesztője, Magyar Film Iroda, IX., ker. Könyves Kálmán-körút 15. Tel.: 139-211. Lakás: VIII., Üllői-út 42. Tel.: 136-386.
- Vitagraph**, VII., Erzsébet-krt. 34.
- Wamoscher Béla** dr. filmvállalata, VII., Erzsébet-krt. 8. Tel.: 137-438.
- Warner Bros First National**, VIII., József-krt. 30-32. Tel.: 132-590, 142-464. Raktár: VIII., Népszínház-u. 13. Tel.: 144-317.
- Zeneszerzők Szövetsége**, IV., Gerlóczy-u. 3. Tel.: 189-306.